Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

НАКЪ ПОЧЕТА

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ШОАТТА, 3 апрель, 1976 шу. • № 41 (5268). • Мах 2 кеп.

ШЕРАГIА ЙОАРЖАЕ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬ!

17 АПРЕЛЕ—ЕРРИГСОЮЗНИ КОММУНИСТИЧЕСКИ СУББОТНИК

ТIатеIIа кийчо еш ба

В. И. Ленин ваь 106 шу дизара сийна 17 апреле Ерригсоюзни субботник чакхлаккхара Москверча хьалха латтача предприятей къахьегамхой инициатива хьал а лаьца, цу дийнахьа дергдолча балхашта тIатеIIа кийчо еш ба Надтеречни района «Озерный» совхоза кхаш леладераш, хьайбаш леладераш, механизатораш.

Укх деношка хиниача совхоза парткома заседане субботнике дергдолча балхашта лаьрххIа план оттайир.

17 апреле субботнике дакъа лоацаш хургва 570 совгIа саг. Комсий бешамашка ду балхаш ма-могга сихагIа чакхдахара тIаберзабергба беррига шоай низ совхоза дукхагIболча къахьегамхоща, механизатораша. Царех цхьабараша болх бергба генараш, люцерна, кен дIабувш, хьажкIаш дIаера лаьтта кийчдеш, кхашка вегетационни хьисапе хий дуллаш. Хьайбаш леладераш доахан чулатта помещененеш цIенъеш, ферма территоре гаьнаш йогIаш хургба. Совхоза контора ков цIендеш цига гаьнаш, зизаш дIадувш къахьегаргда контора болхлоша а.

Совхоза, берригача болхлоша дош деннад 17 апреле нормаш дуккха тIеххкоачашъеш къахьега.

Субботник хургдолча дийнахьа 1500 сом маьха болх бе лерхI. Из ахча иттлагIча пятилетка фонда юкъедахийта оттадаьд.

Х. МАГОМЕТОВ.

«ЦIЕЧА СУББОТНИКА» НАКЪАДОЛХАШ

В. И. Ленин ваь бIаь ялх шу дизара сийна хетадаь 17 апреле субботник чакхдаккхара Москверча хьалха латтача предприятей къахьегамхой инициатива хьаллоацаш собранеши митингаши чакхъювл укх деношка Грозненски района колхозашка, совхозашка, промышленни предприятешка. Дог раьза долаш хьаллоац москвичий болам района беррига къахьегамхоша.

Субботнике хьинаре дакъа лаца лаьрхIад «Аргунский» совхоза беррига къахьегамхоша. Контора, механически мастерске помещененеш, ковнаш цIенде керда гаьнаш зизаш дIадувгIа лерхI цар цу дийнахьа.

Механизатораша кхашка болх бергба. БаьцадаарАш дIадера лаьтта кийчдеш хургья цу дийнахьа йиъ агрегат. Макха боаккхаши культиваци еши хургйолча агрегаташта тIехьа кхай тIа арIяргья баьцадаарий рассада дIаювш йола ши агрегат.

Сомий бешамашка чудуийташ хий дуллаш къахьегаргда цу дийнахьа. Ерригача производственни участкашка кулгалдеш коммунисташ хургба.

Субботнике болх баь даькка ахча иттлагIча пятилетка фонда юкъедохийтаргда.

* * *

Москвичий инициатива дег тIара къоабал а яь, 17 апреле хургдола субботник чакхдаккхара тIатеIIа кийчо еш ба «Атагинский» совхоза болхлой а.

Субботнике дакъа лоацаш хургва 450 совгIа саг. Цар балхаш дергда шурий-товарни фермай, контора, мехмастерске помещененеш цIенъеш, гаьнаш, зизаш дIадувш, фермашта тIадолха наькъаш тоадеш. Из гIулакх дика чакхдаккхара хIанзэ хьатIабенаб жагIа, зиаш хургйола кхыйола материалаш.

Механизатораш кхашкара балхаш деш хургба. Иштта, хьажкIаш дIаера лаьтта кийчдеш, бIаьстан юххье юв культураш дIаювш къахьегаргда цар.

Цу дийнахьа нормаш дуккха тIеххкоачашъеш болх бе дош деннал совхоза хIара къахьегамхочо. Цу дийнахьа даьккха ахча иттлагIча пятилетка фонда юкъедохийтина а.

Л. РУДСКИЙ.

ГРОЗНЕ ХИННА ТОРЖЕСТВЕННИ СОБРАНИ

Селхан КПСС Нохч-ГIалгIай обкома политически дешара ЦIагIа Грознерча къахьегамхой викалий торжественни собрани хилар. Из хетаяьяр иттлагIча пятилетке яьржача Ерригсоюзни социалистически яхье къахьегама коталонаш яхарах город Грознена хьожаяь КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС-ен ВЛКСМ ЦК-ан карара кара тела ЦIе Байракх дIаялара.

Собрани хьайийллар грозненски къахьегамхой депутатий городской Совета председатела **В. М. Шамардина.**

Дош лу КПСС Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара **А. В. Власовна.** КПСС ЦК-ас шийна тIадилларах Грозне къахьегамхой Даьхен доккхача совгIатаца даькъала бувцаш иттлагIча пятилеткен 1975 шерен паччахьалкхен планаш кхоачашъеча цар даьха къахьегама толамаш белгалдеш, республикана, города хьалхашка латта декхараш дувцаш къамаьл ду цо. Цул тIехьагIа КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС-ен ВЛКСМ ЦК-ан карара кара тела ЦIе Байракх дIалу КПСС Грозненски горкома хьалхарча секретарага Н. И. Семеновга.

Даьхен доккха совгIат лаларах дег тIара баркал оалаш, иттлагIча пятилетка заданеш ханал хьалха кхоачашъяра низ хьинари шоаш кхоачарг да хилара тешам луш къамаьлаш дир собране.

Iалаьмате боккха кхаъ хинна тIаьйцар Грозне къахьегамхоша города Даьхен совгIат даларах бола хоам.

ДИКАЧА ГIУЛАКХАШЦА ЖОП ЛУРГДА

Грознерча Ю. Лермонтова цIерагIча драматически театре гулъелар «Чечингстройтранс» производственни автотранспортни объединене коллектив.

Собрани хьайийллар объединене парткома секретара Чиж Николай Михайловича.

Къамаьл де дош делар Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатела Х. Х. Боковна.

— 1975 шера халкъа боахама мовхьаш дIа-юха дахьара паччахьалкхен план ханал хьалха кхоачашъяра, иттлагIча пятилетка задани толамца кхоачашъяра лелаяьча Ерригсоюзни социалистически яхье башха-дика къахьегама толамаш а доахаш яхье хьалхара моттиг яккхарах, — аьлар нов. Бокова, — «Чечингстройтранс» производственни автотранспортни объединене коллективана КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела ЦIе Байракх еннай.

Къаьстта беркате хилар дIаяха иттлагIа пятилетка цу предприяте коллективана. Халкъа боахама мовхьаш дIа-юха дахьара, иштта дерригача технико-экономически хьокхамий пхе шера план соахка 5 ноябре кхоачашйир, пятилетка шерашка къахьегама эвсарле 57 процент лакхйир. Ерригсоюзни социалистически яхье дийттаза хьалхара моттиг яьккхар предприяте. Предприятерча 315 сага еннай «Социалистически яхье котваьлнар», «ИттлагIча пятилетка ударник» яха сийлен знакаш. 42 сага еннай орденаши медалаши.

Дег тIара доагIача дIайхача дешашца ловца а боаккхаш Х. Х. Бокова дIаелар объединене начальникага В. Н. Лычагинга КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела ЦIе байракх.

Шоай коллектива къахьегама иштта лакха мах барах хьамсарча Коммунистически партена, Советски правительствана дег тIара баркал оалаш къамаьлаш дир В. Н. Лычагина, цхьоалагIча гаража шофера Я. Д. Черняске, шоллагIча гаража слесарий бригадира А. К. Брюханова, № 5 йолча гаража начальника Ш. Т. Вакуева. Шоашта деннача дезача совгIата жоп а луш, КПСС XXV съезда решенеш толамца кхоачашъяра «ХIара — балха денна — дикала знак» яхача девизагIа къахьегаргхиларах тешам белар цар.

Торжественни собране дакъа лоацаш мел бараш раьза а болаш тIаьйцар КПСС ЦК дохьийта моаршал тIадола письмо.

Б. КОСТОЕВ.

Квартала план тIеххкоачашъяьй

КПСС XXV съезда решенеша хьинар айдаь къахьегача РСФСР жилищно-коммунальни боахама Министерства Грозненски экспериментально-механически завода коллективо ди тIехьагIа алсамдоах ший къахьегама толамаш, шерагIа йоаржаю иттлагIча пятилетка хьалхарча шера заданеш ханал хьалха кхоачашъе лаьрхIа дIайолаяь социалистически яхь.

Продукци маьхала яккхара укх шера хьалхарча квартала план 23 марта кхоачашъяьй завода коллективо, хIаьта иштта ханал хьалха, 26 марта, кхоачашъяьй цо март бетта план а. Планал совгIа маьхала яьккхай ши эзар сома продукци.

ХАНАЛ АХ БУТТ ХЬАЛХА

Парте XXV съезда решенеша дегаш ураоттадаь хьинаре къахьегача Малгобекски бурув тохара балхий управлене коллектива боккха къахьегама толам баьккхаб. Ханал ах бутт хьалха кхоачашъяьй цо бурув тохара укх шера хьалхарча квартала задани. Укх юхейисача хана планагIа лаьрхIачул совгIа лаьттан чена̄ш теххараша 400 метр бурув тохаргда.

Уж къахьегама толамаш доахача къаьстта дика къа а хьегаш социалистически яхье хьалха латт А. Я. Сальников Г. Ш. Хантемиров, А. А. Дахкильгов керте латта бурув детта бригадаш. Цар кхы а хьалха кхоачашъяьй бурув тохара кхаь бетта задани.

А. ХАРСИЕВ.

* * *

КПСС XXV съезда исторически решенеша чIоагIа хьинар айдаь къахьегаш я укх деношка Ермоловски дахчах хIамаш еча комбината коллектив. Укх шера хьалхарча квартала товарни продукци арахецара план ханал хьалха, 27 марта, кхоачашъяьй цо. Планал совгIа арахийцай 110 эзар сома маьха продукци. Продукци маьхала яккхара план а ханал хьалха кхоачашъяьй. ХIаьта квартал чакхъяллалца планал совгIа ехкай 80 эзар сома продукци. ДукхагIа арахийца продукци керттерча даькъе къахьегама овсарле лакхъяра чотах арахийцай.

Хьинар лаьгI па деш къахьегаш дIайолаяьй деревообработчикаша шоллагIа квартал а.

БIаьсти кхашка

КОАРТОЛАШ ДIАЮВШ БА

Практико хьахьокх, бIаьстан юххье дIайийна коартолаш дикагIа хьувкъилга. Вай республика хаоттама хьалашка коартолаш март бутт юкъеккхачалехьа дIае еза. Цхьабакъда, укх шера бIаьсти тIехьайиса ена хилар бахьан долаш март бетта тIеххьарча декаде мара дIае йолае йиш йолаш хилаьзар республика боахамашка из культура. ХIаьта а цхьадолча боахамашка коартолаш март бутт болалуш дIайийнилга лархIа мегаргда.

Масала, Сунженски района «Путь к коммунизму» колхозе 20 тонн коартолаш йоаржаяь стелажаш тIа яхкар зIирг тохийтара. Кхоъ-бархI градус йIовхал йолча помещенешка ихкача коартолашта ийс-итт ди даьлча зIирг техар. Цхьабакъда, лаьтта тIаьда хилар бахьан долаш, боарамагIа зIирг техачул тIехьагIа а, коартолаш дIаера кхай тIа араяха йиш йолаш яцар из культура дIаюв агрегаташ. Цунца цхьана, стелажаш тIа кхы дIахо ухкае йиш йолаш яцар дIае кийчъяь коартолаш а. Из кхета а деш, кулг-кара балхаш деш дIае лаьрхIар из культура колхоза керттерча агронома Чеботарев Иван Тимофеевича.

Казачков Иван Николаевича кулгалдеча бригаде 29 март тIаккхоачаш кулг-кара кхаь гектара тIа дIайийра коартолаш.

ХIанзарчоа коартолаш кхера специализаци еш вай республике шиъ мара боахам бац. Иштта, Сунженски района «Путь к коммунизму» колхози Назрановски района «Экажевский» совхози. Цу шин боахамо укх шера планагIа 6 эзар тонн коартолаш йохка еза паччахьалкхенга. ХIаьта, ала деза, республике бахача наьха хьашташ кхоачашдара 6 эзар тонн коартолаш кIезига йолга. ХIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 90—120 тонн мара коартолаш чуэцалац цу шин боахаме, дикагIа болча коартолаш лелаераашта гектара тIара 150—170 центнер из культура чуя карагIдоаллаше а.

Лоацца аьлча, дIайийначул кхоза-дииза дуккхагIа коартолаш кхею цу боахамашка. Иззал хьувкъам чуба йиш хул, нагахьа санна, дIае йита коартолаш дIаювча боарамга дIакхоачайой, уж шиъ-кхоъ градус йIайха мара йоацача помещенешка йоадайой.

Из культура дIаювча агрегаташка дуккхагIа пайда эцаш болх байтара лоархIаме да йоккха е зIамига хиларга хьежжа коартолаш хоржа а хоржаш къоастаяр. Из болх а ца беш еррига коартолаш цхьана дIае йолайича кагегIа яраш дIа а ювлуш, хIаьта бIаь граммал совгIа дозал долча йоккхагIчарех дукхагIа яраш сеялка бункера чу а юсаш моттиг хул. Из бахьан долаш сеялкас доахача цхьадолча кIоагашка цхьатарра массехк кагий коартол чуежаи вокхарна чу цхьаккха йоацаши гIулакх нийслу. Иштта дIайийна коартолаш нийлха тIайовл, во хьувкъ.

Йоккхий коартолаш, хIаране дозал 40—50 грамм хургйолаш, доакъоашта екъ. Цхьан даькъа тIа шиъ е кхоъ зIирг нийслургдолаш екъа еза коартол. Ийкъачул тIехьагIа фега улаеш массехк сахьат доаккхийз коартолага, хоадаьча моттигаш тIа крахмала пордув тIаялийтара.

Коартолаш дIае хьажъоастадаь лаьтта зяба аьхачул тIехьагIа органически удобренешца хьаьнле деза. Масала, «Экажевский» совхозе цхьаболча звеньевойша Iай хIара гектара тIа 70 тонн кхоачийташ органически удобренеш ехкар коартолаш дIаювргйолча кхашка. Из культура дIае йолаялехьа культиваци еш лаьттанца дIаэйир органически удобренеш. Цу тайпара балхаш чакхдаьхар «Экажевский» совхоза звеньевойша Албогачиев АртагIас, Аушев Ювсапа, Гиреев Макшарипа, Угурчиев Iамархана.

Ткъаь иттлагIча марте коартолаш дIае йолайир цу боахаме.

Х. МАХИТАРОВ,
Нохч - ГIалгIай республика юрта боахама министерства воккхагIа вола экономист.

ДИКА ВIАШТIЕХЬДАЬХА...

БIаьсти юв юртбоахама культураш дIаера балхаш дика лел Грозненски района № 2 йолча совхозе. ХIанзле а цига дIайийнай бIаьш гектараш тIа горох, кен, люцерна.

СУРТА ТIА: хьалха юв юртбоахама культураш дIаювш я механизатора А. Д. Попова агрегат. Шоай декхарех дика лоархIабу сеяльщикаш Н. Рокчеева, П. Амаева, Х. Хусейнова. НормагIа 22 гектар йолаш хIара дийнахьа 30—33 гектара тIа хIамаш дIаюв цар.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

ИттлагIча пятилетка хьалхарча шера бIаьстан балхаш сихденнад Надтеречни района совхозий комсий бешамашкеи кхашкеи. КПСС райкома хьалхарча секретара нов. Лопатина хоам ма - барра, 1000 гектара тIара комсий гаьнаш лаьттагIара хьамукъайоаха балхаш дIадоладаьд боахамашка. Кулг - карара къахьегам кIезиг а беш, гаьнаш лаьттагIара хьаяхара болх кхоачашбу фо деттача машинашца. Сихбенна шпалера дIаоттаеш гаьнаш дIаеххкаш. уж йолаш ба комсаш лелаераш. ХIанзле а 100 гектара тIа чакхдаьхад уж балхаш.

Комсий бешамашка ду балхаш къаьстта дикагIа лел «Знаменский», «Братский», «Верхне - Наурский» совхозашка.

Хьинар оарцагIдаьккха къахьегаш ба района лаьтта леладераш а. Зяба аьхача 14 эзар гектарах хIанзле а 10 эзар гектар лаьтта макхаш даьха баьннаб боахамий механизатораш. Тоадаьча 400 гектар лаьтта дIайийнай горохи кени. Из болх кхычахьарчул дикагIа лел «Новогорский» совхозе. Укхаза 200 гектара тIа хьалха юв юртбоахама культураш дIайийна баьннаб механизатораш.

Москвичаша дIадоладаь дика гIулакх дег тIара къоабалдаь хьал а лоацаш, В. И. Ленин ваь 106 шу дизара хетадаь 17 апреле хургдолча коммунистически субботнике хьинаре дакъа лаца лаьрхIа ба района къахьегамхой. Цунна кийчлуш таханен кхоанен комсий бешамашкеи кхашкеи балхаш дергда цар.

В. ИДРИСОВ.

Партийни актива собранеш

ГУДЕРМЕССКИ РАЙОН

Укхаза чакхъьлар КПСС XXV съезда итогаши районни партийни организаце декхараши дувцаш яь актив. Цу хьакъехьа доклад йир КПСС XXV съезда делегата, КПСС Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара **А. В. Власова.**

Цо белгалдаьккхар, массава цхьан дагара волчеи делегаташ вIаши кхотабенна болчеи хьалашка чакхъяьннача съездо мехка коммунисташта, берригача къахьегамхошта хьалхашка общество дегIайоалаяра хьалда перспективаш оттайир, аьнна. Съезда материалашта юкъе ший къаьстта моттиг дIалоац XXV съезда парте Центральни Комитета Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева яьча КПСС ЦК доклало. Цу тIа хоадам болаш хьахьеккхай парте экономически социальни политика лоархIаме выводаши положенеши.

Актива доакъашхоша дийцар района экономика дегIайоалаяра керттера дешаш. Къаьстта теркам тIабахийтар Iилман ларда тIа партийни балха формаши методаши эргаяьха тоае, юххьанцарча партийни организацей денал айзе, тIадиллача гIулакхацара кадрай бехктокхам айбе, идеологически болх комплексно лелабе безаш хиларах.

Съезда а цига тIаийцача решеней а лоархIамах ше дувцаш докладчика, КПСС райкома хьалхарча секретара **В. Г. Табацковас** гулбеннарий теркам тIаэзар района къахьегамхоша иттлагIча пятилетке кхоачашде дезача хьалдача декхарашта.

Актива доакъашхоша къаьстта йоахо еш дийцар юрта боахам дIахо дегIабоалабара дешаш.

Белгалъяьча рубежашка кхачара кхашкара чуэца хьувкъам лакхбе, фермашкарча хьайбай продуктивность лакхъе, доакъар Iалашделга промышленни ларда тIа даккха деза яхаш дувцар коммунисташа. Механизированни отрядаш вIашагIйоххар санна балха прогрессивни формаш производствана шерагIа юкъеххувла еза. Из дерригa Iалашдара дика тоаде дезаргда боахама партийни кулгалделга, наха юкъе организаторски политически болх шерагIа боаржабелга, массанахьа КПСС XXV съезда материалаш Iомаелга вIаштIехьа а доаккхаш.

* * *

Партийни актива собранешка массава раьза волаш резолюцеш тIаийцар. Цар тIа белгалдаьккхар КПСС XXV съезда решенеш беррига коммунисташа, къахьегамхоша дег тIара къоабалъяьлга, уж дIахо йодача хана тIагIертта болх а беш кхоачашде дезача гIулакхий программа санна цар тIаийцалга. Парте белгалъяь планаш кхоачашъяра хьалда мероприятеш тIаийцар актива собранешка.

ШЕЛКОВСКОЙ РАЙОН

КПСС XXV съезда итогаштен районни партийни организаце декхараштен хетаяь яр укхаза укх деношка чакхъяьнна партийни актива собрани.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ ГIИШЛОШЪЕР ЯХА СИЙЛЕН ЦIИ ЯЛАРАХ ДОЛА
НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА
УКАЗ

Дукхача шерашка гIишлой организацешка цIена болх бари Грозненски газ чакхйоаккха завод хьалъеча доккхий толамаш дахари бахьан долаш Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика заслуженни гIишлошъер яха Сийлен цIи лойла:

Гугов Али Исмаиловича — СССР Миннефтегазстрой «Севкавнефтегазстрой» объединене № 12 йолча гIишлой управлене слесара-сантехника.

Соколов Александр Петровича — СССР Миннефтегазстроя «Севкавнефтегазстрой» объединене № 12 йолча гIишлой управлене автокрана машиниста.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.
г. Грозный,
31 март, 1976 шу.

НОВ. В. И. МАХИНИНА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ РАЦИОНАЛИЗАТОР ЯХА СИЙЛЕН ЦIИ ЯЛАРАХ ДОЛА
НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА
УКАЗ

Технически прогрессе хьинаре дакъа лацари рационализаторски балха даькъе доккхий гIулакхаш карагIдалари бахьан долаш Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика заслуженни рационализатора Сийлен цIи лойла нов. **Махинин** Виктор Ивановича — Карабулакски бурув тохара балхий управлене производственни гIулакх деча база воккхагIволча механика.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.
г. Грозный,
31 март, 1976 шу.

ГРОЗНЕНСКИ ГАЗ ЧАКХЙОАККХА ЗАВОД ХЬАЛЪЕЧА ДАКЪА ЛОАЦАШ ХИННАРАШТА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТАШ ЯЛАРАХ ДОЛА
НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА
УКАЗ

Грозненски газ чакхйоаккха завод хьалъеча производственни заданеши социалистически декхараши толамца кхоачаш а деш лакхара хьокхамаш долаш къахьегарах Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла:

Абубакаров Султан Усмановича—СССР Миннефтегазстроя «Союзмонтажгаз» треста № 8 йолча специализированни монтажни управлене слесарий-монтажникий бригадира.

Баташева Медина Эдильхановнана — СССР Миннефтегазстроя «Севкавнефтегазстрой» объединене № 7 йолча гIишлой-монтажни управлене штукатура-маляра.

Белчов Стоян Стояна — СССР Миннефтегазстрой «Севкавнефтегазстрой» объединене начальника заместитела, болгарски гIишлошъерий группа кулгалхочоа.

Горяченков Гаврилл Ивановича — СССР мехкдаьттаи газеи промышленноста предприятеш хьалъяра Министерства воккхагIволча инженера.

Кабанов Анатолий Александровича — СССР Миннефтегазстроя «Севкавнефтегазстрой» объединене № 10 йолча гIишлой-монтажни управлене начальника.

Ненков Ненко Георгиева — СССР Миннефтегазстрой «Севкавнефтегазстроя» объединене № 10 йолча гIишлой-монтажни управлене отделочни бригада бригадира.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.
г. Грозный,
31 март, 1976 шу.

ДОХАРГДОАЦА ДОТТАГIАЛ

— ТIехь-тIехьа чIоагIлу Советски Союзаи кхыча социалистически мехкаштеи юкъера пролетарски интернационализма лардаш тIа хьахинна дохаргдоаца доттагIал, — аьлар укх деношка Грозне хиннача, Венгри фашистски Германех мукъаяьккха 31 шу дизара хетаьча торжественни собране ше доклад еш Советско-венгерски доттагIала Нохч-ГIалгIай отделене председатела, Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен университета Iилма даькъерча проректора Х. И. Ибрагимова.

Ший доклада тIа цо дийцар цу шин мехка юкъера доттагIал мишта хьахиннад а мишта чIоагIлуш хьаденад а. Дукха масалаш доаладир вай республиканеи Венгре Комаромски областанеи юкъерча доттагIала гIулакхех лаьца.

Цу собране дакъа лаьцар республика партийни, советски болхлоша, Советско-венгерски доттагIала общества членаш болча Грозне предприятейи учрежденейи къахьегамхоша, города общественноста викалаша.

ОБЛСОВПРОФА ПЛЕНУМ

Селхан Грозне хилар Нохч-ГIалгIай облсовпрофа V пленум.

Пленуме йийцар «КПСС XXV съезда итогехи республика профсоюзни организацей декхарехи» облсовпрофа председатела нов. Беляева О. С. яь доклад.

Парте XXV съезда решенеш кхоачашъяра профсоюзни организацеша де дезараш белгалдоахаш соцам тIаийцар пленуме.

АЙБЕ КАДРАЙ БЕХКТОКХАМ, ЧIОАГIЪЕ ДИСЦИПЛИНА

КПСС ГРОЗНЕНСКИ ГОРКОМА ПЛЕНУМЕРА

Укх деношка хиннача пленуме «КПСС XXV съездо дIадехарашка хьежжа партийни пачхаьалкхени дисциплина дIахо чIоагIъяра городской партийни организацена хьалхашка латтача декхарех» яха доклад йир КПСС горкома хьалхарча секретара **Н. И. Семенова.**

Юххьанца КПСС XXV съездо партийни организацешта, дерригача советки халкъа иттлагIча пятилетке хьалхашка оттадаьча декхарий лоархIамахи городерча боахама организацешта 1971—1975 шерашка карагIдийннарех ког гIортолга е езаш хиларахи дувц докладчика.

Партийни организацеша беш бола организаторски политически болх тоабалар, къахьегамхой творчески хьинар лакхдалар, кадрай дисциплинен бехктокхами айбалар бахьан долаш Грознерча промышленни предприятей коллективаша 16 декабре кхоачашйир пхе шера задани, лийрхIачул тIех 60 миллион гаргга сома маьха продукци а йоххаш. Продукце 51 тайпо дикала Знак яьккхай. Съезда сийна тIайийца социалистически декхарел 14,9 миллион сом продукци тIех а йоххаш чакхдаьккхар грозненцаша соахкара шу а.

Пятилетка итогех Грознена КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела ЦIе байракх хьожаяьй.

Во дIадоладаьдац города къахьегамхоша 1976 шу а. Мехкдаьтта доахача предприятеша кIезиг-дукха шердаьа бурув тохара балхаш. «Грознефть» объединене, лийрхачул 1288 метр тIех бурув а тохаш, ханал хьалха кхоачашъяьй шин бетта план. Эксплуатаце дIаенцай лакха дебит йола пхиъ скважина. Цо аьттув балийтар мехкдаьтта даккхара а из «Грознефтехимзаводы» яхача объединене предприятешка чакхдахара а январь-февраль беттий планаш тIехкхоачашъяра.

Капитальни гIишлошъяра лерттIа промышленни база кийчъяра, мехкдаьтта чакхдоахача заводашта реконструкци яра хIанз халданза теркам тIаухийт городской партийни организаце.

Бакъда, йоах докладчика, город бIарчча хьайцача цун хьокхамаш дика да ала йиш яле а вай дицлалийта дагIац боахам лелабара гIулакхашка дола цIенхаштта кховчамбоацараш. Уж хилара бахьанаш эггара хьалха цхьабола кулгалхой пачхаьалкхен планаш кхоачашъяра дог лазаш ца хиларца, царна гIулакх хIана юкъагIдус кIоарга тахка ца харца е ца ларца дувзаденна да.

ДIаяхача пятилеткагIа тIехьаюсача предприятеша хьа ца луш йисар 15 миллион гаргга сома маьха продукци. Укх шера хьалхарча шин бетта заданеш кхоачашъяьяц А. Шериповa цIерагIча ГНПЗ-си карьероуправленен.

ТIаккха миштa кхетаде довгIа цхьан хана хьалха латташ хиннеи республике эггара хьалха «коммунистически къахьегама предприяти» яха цIи яьккха йолен из коллектив хIанз тIехьаюсаш хилар? Из иштта кургдацар цу заводера дуккагIйола технологически установкаш вочa технически хьале ецаре. Уж тоаяра укх тIеххьарча кхаь шера дIадахийтача 8 миллион сомах пайда ца баларал совгIа фондоотдача цхьан сомагара 86 кепигага кхоачаш лохъеннай, цхьан сома маьха товарни продукцега дIадодар 2,4 кепиг лакхденнад. Цудухьа хIанз рентабельни а яц из предприяти.

Хьалха хиннача завода директора нов. Болотовеи керттерча инженра нов. Павловеи шоашта тIадиллача гIулакхацара бехктокхам чIоаггIа мелбалар, хьалхашка этта декхараш кхоачашдара коллектив оарцагIъяккха ца магар бахьан долаш цу хьала тIа эттай из коллектив. ДоагIар диза хьадехац заводе керттерча специалисташкара, лохлуш латт болхлой къахьегама инициатива.

Цу дерригне е йоагIаш йола анализ еш хиннаяц предприяте партийни организаци, КПСС Заводской райкома секретараш.

Хьалхашка увтта декхараш тIа-тIа бехктокхамегIа хиларга хьежжа, йоах докладчика, вай декхарийла да лоарзагIа ца йолаш планови дисциплина цIенхаштта лелаяйтарца къаьст-къаьста хьокхамаш а доапаш еррига заданеш кхоачашъярах бола кулгалхой бехктокхам чIоаггIа айбе. ХIаьта план кхоачашъелга, хIанз а нийслуш ма-хиллара моллагIча тайпара а довцаш, белгалдаьча дерригача технико - экономически хьокхамашка кхачарца Iалашдеш хила деза.

Цу даькъе шоашкара дIаледараш кхоачашдеш яц вай цхьайола предприятеш. Цхьачар продукци арахецара план кхоачашъяц, вокхар къахьегама оасарле лакхъяра план, кхоалагIчар продукцега дIадохийтар лийрхIачул совгIа хулийт, в. кх. дI.

Экономически анализ яра хьисапе планах лоархIаеча хинна ца Iеш кхыметтале хьалха латтана предприятешка а цхьацадола кхоачамбоацараш хилар, масалаш а кхувлаш, дика хьагойтар докладчика. Цар кулгалхошта дIахайтар уж дIа ца даьхача даргдоацилга, гIулакх бокъалгахьа даккхара данза ларгдоацар белгалдаьккхар.

Цу хьакъехьа кхоачам ба еррнгача предприятеех диъла-гIа долча даькъо январь-февраль бетташка продукцега дIадохийтар чухьпахьдаккхара заданеш кхоачаш ца яьлга белгалдаьккхача. Алхха цхьан Заводской районо продукци йоаккхаш доагIачул 7 миллион совгIа сом нонагIа дIадахийтад.

Дукха моттигаш нийслу предприятешка финансови дисциплина телхаеш. Закон телха а деш соахка города предприятешка сов нах лелабарца, доагIачул тIех алапеш хьежадарца, ца йоагIа премеши приписка ши увттаярца ах миллион сом ахча дIадахийтад. Цу тайпара цIенхаштта финансови гIалаташ гучадаьхад «Металлист» заводе (директор нов. Глуховский), «Терек» фирме (управляющи нов. Арсенюк), горплодоовощторге (директор нов. Цураев). ХIаьта Грозненски кога гIирс беча фабрике, пивзаводе, шурий комбинате план кхоачашъяьй алийтар духьа тайп-тайпарча киловзарашка баьнпаб.

ГIишлошъеча организацеша мел эшар боккъонца даь даькха эксплуатаце дIателац объекташ, ца баь никъи дIа-юха ца дихьа мовхьапи тIа а детташ планаш кхоачашъе гIерт транспортни предприятеш.

Цхьайолча предприятешка учете дIа ца язъеш материалаш, оборудовани йолга белгалдаьккхар пленуме. Ший балха цу тайпара практика лелаеш ва швейни-ткацки объединене директор нов. Денвев, РСФСР жилищно-коммунальни боахама министерства экспериментально - механически завода директор нов. Негинский, пивзавода директор нов. Лешенко, кхыбараш.

Мехкдаьтта дукхагIа даккхара хоадам болаш йола мероприятеш чакхъяханза ярг ца хиларах дийцар пленуме. Каргано-Чокракски тIоанашкара 30 процент мара хьадаьккхадац «Iаьржа дошув». Цига хIанз а 60 миллион тоннал совгIа мехкдаьтта да. «Грознефть» объединене, «СевКавНИПИнефть» институто кIезига теркам тIаухийт шозлагIа мехкдаьтта даккхара методашта. ЧIоагIа сагото еш я городской партийни организаце мехкдаьтта доаккхача заводашта реконструкци яра. Цу гIулакха шин бетта хьожаяьча капвложенеех 65 процент мара пайда ийшабац. Из гIулакх толамца чакхдаккхара лаьрхIа специализировании трест вIаштагIйолла еза яхаш дувцар пленуме.

XX городской партийни конференце шоашта чIоаггIа критика яь йоллаше балха дукха ледарлонаш хулийт капитальни вложенеех пайда эцара шин бетта план 87,9 процент мара кхоачаш ца яьча гIишлошъеча организацей кулгалхоща.

Кердача пятилетка керттера декхар санна парте белгалдаьккхар арахецача продукце дикал лакхъяра гIулакх. Соахка «Металлист» завода, швейнопроизводственни объединене, «Терек» фирма, кога гIирс беча фабрика арахецача продукцех дикка дакъа брак яьй. Иштта, «Металлист» заводо арахийцача 500 менгега торгинспекци хьежача царех 90,5 процент брак йолга гучадаьлар. ХIанз городе еррига арахецача продукцех 16,6 процент яр мара яц дикала Знак йолаш. ХIаьта из еррига а алхха итт предприяте кийчъеш а я.

КПСС горкома отделаша, парте райкомаша партийноболахама актив, болхлой. гIулакхера пах дикал тоаяра балха методаштеи формаштеи шерра Iомабелга Iалашде деза. Цу гIулакха предприятешка хьалха латтача опыта школаш, кабинеташ, массазара выставкаш вIаштIехьъяханза яргьяц. Продукце технически боарам лакхбеча, цун дикал тоаеча халкъа тIахьожамхой, «Комсомольски прожектора» штабийн отрядийн, администраце балха тIахьожам лоаттабеча комиссей лоархIам айбе беза.

Кадрай партийни пачхаьалкхени дисциплина дикка айе декхарийла я КПСС горком, райкомаш, юххьанцара партийни организацеш. Шоашта тIадилла гIулакх кIоарга ца довзаш, бехктокхаме хеташ кхоачаш ца деш болча партийни кулгалхошта цIенхаштта критика йир пленуме.

Докладчика а цул тIехьагIа пренеех къамаьл даьча вагонни депо бригадира Л. А. Домбровскаяси Заводской райисполкома председатела О. И. Дробязкоси а теркам тIаозаш дийцар города къахьегамхой вахара хьалаш тоадара. цох лаккача культураи образцови порядкаи город е езаш хилара де эшараш. Промышленни предприятеша шоашта дуккхаза бехк бань болашше а хIанз лерттIа теркалдац шоашта гонахьара моттигаш тоаяь цIена лелаяра гIулакх.

Парте чIоагIа теркам тIаухийт кадрай идейни закалка, цар квалификаци, экономически знанеш лакхъяра. Из дош даим шоай балха юкъмоттиге лоаттаде декхарийла я партийни организацеш.

Грозненски УБР начальник В. Н. Коваленко, республикански Шеча ЖIарга комитета председатель М. М. Албогачиева, бытови гIулакх деча министра заместитель Б. В. Герасименко къахьегама коллективашка кIезига ю политически докладаши беседаши. Шоай идейно - теоретически боарам лакхбара терко еш бац «Чечингстройтранс»; ПАТО начальника заместитель Э. А. Аракелов. «Грознефть» обединене оборудованена ремонт еча база начальник В. Г. Кампанцев. Къилбассда-Кавказски магистральни газопроводий керттера инженер В. И. Поменов, столярни изделей завода директор Н. А. Самбиhаджиев.

Кадрай бехктокхам лакхбе, партен правительстван решенеш кхоачашъяра халданза тIахьожам лоаттабе безаш хиларах дийцар пленуме къамаьл даьча КПСС Старопромысловски райкома хьалхарча секретара С. М. Магомадова, Ленински районни халкъа тIахьожама комитета председатела И. М. Попова.

Цхьайолча предприятешка пачхаьалкхен рузкъа, материалашта, бедала доал но делга, прогулаш, брак ерашкара, производственни къахьегамеи дисциплина телхаерашкара доагIар дизза кулгалхоша хьадехац. хIаьта цхьайолча хана законо магадеш доаца гIулакхаш шоашкара а гучудувлийт, зуламаш даьраш бехктокхамах кIалхарбаха гIерташ а хул уж, яхаш дувцар цар.

— Цу тайпара харцлонаш лелаю кулгалхой бехктокхаме оз оаха, ца боагIаш балхара дIабаьха нах шоай метте юха увттабу, ца боалаш болх ца беш лийнначарна лу алапи дIатекха декхарийла бу кулгалхой, — аьлар республика прокурора заместитела А. В. Морозова. — Бакъда, цхьабараш из дарах а щек боалаш бац, хьагучох уж чIоаггIа партийни бехктокхаме ца ээача баргбац.

Шоай предприяте социалистически яхьи къахьегами дикагIа вIаштIехьбаккхар духьа мугIаререча къахьегамхой хьинар айдара, арахеца продукци дикагIа хилийтара хIаравар уйла еш хилийтара администраце, партийни, профсоюзни организацеша дикка болх беш хилар хьагойтар Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода оператора О. Г. Онищенкос. Цунца цхьана болх дикагIа бара Iаткъаш долча бахьанех дийцар цо, уж сихагIа дIа ца доахе иттлагIча пятилетко хьалхашка оттадаь чоалхане декхараш толамца кхоачашде йиш хургйоацилга белгал а доаккхаш.

— План а социалистически декхараш а кхоачашдара хьалхашка увтта новкъарленаш дIаяхара тха цеха коммунисташа тIагIертта къахьег. — аьлар «Красный молот» завода № 5 йолча цеха электросварщика Х. А. Загаева. Производственни заданеш кхоачашъеча производствана кердадар юкъехкухьача шоашкара хьокхам гойташ творчески къахьега гIерт уж, «хIара балха денна — дикала Знак» яха химикий болам хьал а лаьца.

Пленуме дуккхаза белгалдаьхар предприятешка ритмично болх байтилга. Iилман-технически прогресс сихъелга, Iилманеи техниканеи карагIдаьннараш балха юкъехухьилга, балха еррнгача звеньяй гIулакхаш тоаделга, къахьегамхошта лерттIа балхеи къахьегамеи хьалаш вIаштIехьдоахилга партийни организацеша халданза шоай теркаме леладе деза яхаш.

КПСС райкома, юххьанцарча партийни организацеша тоайнза яргьяц наха юкъе беча организаторски политически балха методаш, тIагIерта ленински балха стиль дIачIоагI а еш. ЦIенхаштта тоаде деза шоаш тIаию, хIаьта иштта лакхе латтача партийни советскии органий решенеш кхоачашъяра тIахьожам лоаттабелга.

Цхьайолча коллективашка еча партийни собранеша болх тоабара даькъе хайра влияни йиц. Йолаш я коммунистий собранеш хан - хашахьа чакх ца йоахаш е уж тIехьйоахаш йола партийни организацеш.

Цхьайолча коллективай кулгалхоша лерттIа теркалйиц собранешка коммунисташа болх тоабара хьаькъехьа тела предложенеш, критически замечанеш. Иштта болаш ба шоашта карарча наха яь критика ловш боаца кулгалхой а. Уж дешаш кIоаргагIа тахка а эшача метте шоай влияни е а декхарийла я парте райкомаш. Из лерттIа де йиш хургьяц шоай районерча коллективашка латта гIулакхаш царна лерттIа довзаш ца хуле.

Пленумо тIайийцача соцам тIа къаьстта белгалдаьккхар КПСС XXV съезда решенеш хIара коммунисто, хIара къахьегамхочо кIоаргга IомаергIйола гIулакх вIаштIехьдаккха дезаш хилар. Из лоархIаме гIулакх чакхдоаккхача хана идеологически мероприятеш боахама гIулакхашца айхха йийза, уж къахьегамхой хьинар айдара тIаерзаяь хила еза. ХIаьта керттердар хIара коммунист дош гIулакхаца чIоагIдеш, къахьегаме, общественни вахаре, дезале бакъахьарча тайпара вахаш хулга да.

КПСС XXV съезда решенеша дIа ма-деххара боахама партийни кулгалдара методаш эргаяьха товелга дIадийхар пленумо города партийни, советски, боахама органашкара, хIара кулгалхочунгара.

С. МАЙСИГОВ.

Кхоана—геолога Ди

СИХХА КIОАРГЛУ БУРУВ

ИттлагIча пятилетка хьалхарча шера плани тIайийца социалистически декхараши ханал хьалха кхоачашдара тIагIертта къовсам лоаттабеча Горячеводчески бурув тохара балхий управлене коллективо бизза пайда ийбу ший торонехи кхоачамехи. Цудухьа дика къахьегама совгIат кийчдаьд лаьттан чеппаш техкараша геолога дезача денна. Квартала планагIа 4700 метр бурув тоха дезача 23 марта 4772 метр бурув тохаш тIеххкоачашйир кхаь бетта задани. Укх юхедисача деношка планагIа лаьрхIачул совгIа кхы а массехк бIаь метр бурув тохаргда цар.

Дикка тIеххоачашъяьй бурув тохара балхий управлене коллективо дерригача технико-экономически хьокхамий кхаь бетта задани а. Бурув тохарга дIабода мах лохбарах, химически реагенташ, электроэнерги, запасни сатхалаш кхоярах, бурув тохача остех бизза пайда эцарах духхьала укх шера хьалхарча шин бетта бурувдеттараша пачхаьалкхенна 215 эзар сом пайда баьб, цох планагIа лаьрхIачул совгIа баь пайда 161 эзар сом да. Къахьегама овсарле лакхъяра задани 13.7 процент тIехкхоачашъяьй.

Бурув тохара балхий управлене бригадашта юкъе яьржача социалистически яхье укх тIеххьарча хана халданза хьалха латташ я буровой начальник Тамазов Владимир Дмитриевич керте латтача № 65 йолча буровой коллектив. ДIадаха шу чакхдоалача хана № 73 йола скважина йоаккхача проектагIа тоха лаьрхIа хинна 5228 метр бурув ханал хьалха теха а даьккха йоккха мехкдаьтта кIеж тохийтар бригадас скважинера. 18 миллиметр хулача штуцере гIойла дийнахьеи буси 500 тони мехкдаьтта луш я из скважина. Цул тIехьагIа лаьрхIача ханал хьалха хьалъяьяьккхар бурувдеттараша № 65 йола буровой. 27 марта бурув тоха болабеннаб уж цига. Март бутт бовлехьа 250 метр совгIа бурув техар цар.

Къаьстта дика къа а хьегаш шоашта хьалхашка латта декхараш тIеххоачашдеш хиларца белгалбаьнна ба бурувдеттар Сони Василий Агафонович, бурувдеттарий гIончаш Москаленко Юрий Николаевич, Селимханов Бухару Бухаруевич, Садыков Хизир Умаровичъ, Москаленко Николай Аксенович, дизелист Джаутханов Султан Лечиевич.

Б. ДОТМАРЗИЕВ

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) бурувдеттарий гIончаш Х. Садыков, Б. Селимханов, Ю. Москаленко, бурувдеттар В. Сони, буровой начальник В. Тамазов.

И. ПЛИЕВА сурт.

ЛАЬТТАН ГАНЗАШ ЛЕХАШ

Къахьегама цIей, геолога Ди 1976 шера 4 апреле белгалдоаккхаргда дерригача советки халкъо. Вай мехка геологашта карагIдьннарашка хьажар, керда къахьегама толамаш дахара яьча кийчонга хьажар да из цIей.

Вай Даьхен халкъа боахаме керттера моттиг дIалоац геологе. Минеральни бедала массе тайпа хьалохари промышленносте чакхъяккхийта дIагелари мехка геологически служба я.

Советски Союзе геологотохкамхоша хьинар ца кходеш къахьегар бахьан долаш хьагучаьхай пайда эцаши я ганзаш йоахка итташ эзараш моттигаш. Цигара йоах вай халкъа боахама бизза кхоачам балла массе тайпара минеральни бедал. Цу моттигашка из мел эш яллaро йиш хилийтай чIоагIа дегIаенача промышленностаи юрта боахамаи йIаьххача хана кхоачам булургбола йоккха минеральнобедала база мехка хьае.

Геологаша хьайийллача моттигашта гонахьа хьалъэттай городаш, болхлой поселкаш, хьаьвй йоккхий промышленни центраш.

ХIара шера, геологаша доаха толамаш бахьан долаш, минеральни бедал, доазол дехьа йоха дукхагIа кхухьийт вIаши гIойле йола торговли лелаяр а хIаьта иштта СЭВ-а членаш долча мехкийи дегIаухача паччахьалкхенийи къамаи экономика чIоагIъяр а духьа.

Хьагучаяьхача ганзашка диллача дунен тIа керттера моттиг лоац СССР-о, хIаьта царех да аьшкеи марганцеви рудаш, кIор, цIаста, даш, цинк, бокситаш, никель, кобальт, алмазаш, кхыдараш.

Чоалхане геологически проблемаш къестаечеи комплексни тохкамаш дечеи, лаьттан ченаш тохкаращца цхьана, хьинаре дакъа лоац Iилмай тайп-тайпарча доакъошкарча дуккхача Iилмахоша. Советски геологаша баьча балхах хьахиннарий цкъа санна дуккхаза а чIоаггIа мах баьб Коммунистически партеи Советски правительстваи. Минеральни бедала запасаш алсам а йоахаш. ийслагIча пятилетке советски геологашта доккхий хIамаш карагIдувларах, хьалхагIа хиннача запасаита IотIахийттай 9 триллион кубометр гаргга газ, 90 миллион тонн гаргга марганцеви рудаш, 1,7 миллиард тонн совгIа фосфориташ. ИйслагIча пятилетка планови заданеш кхоачашъяьй лаьттагIара безача маьха хIамаш дукхагIа яхара.

Нохч - ГIалгIай геологотохкама парте геологаша, республика территоре тIа тохкама балхаш а деш, ийслагIча пятилетке дикка толамаш даьхад минеральни бедала запасаш алсамъяхара. Парте хьа а леха промышленни эксплуатаце дIаенцай гIишлой материалаш йоахка, тезеи минеральни хиш доахка 16 моттиг.

Лаьтта кIал доаллача тезача хин дукхалга диллача хIанз вай республико кхоалагIа моттиг лоац Къилбаседа Кавказа еррнгача краяшта, автономни республикашта юкъе. Цементни бедал йоаллача моттиге (Мамышастье — Дубаюрт) болх беш я 600 тIех марка йола дикагIча сорта 1,2 миллион тонн цемент шера арахеца низ бола йоккха Нохч-ГIалгIай завод. Ший беррига низаца заводо болх бергхилар теркалдича 28 шера тоъал бедал я цунна. Ачалкхе минеральни хий духдувлача моттиге керда хьалъе йолаяьй шера 50 миллион шуша молача хин арахецаргйола цех.

ИйслагIча пятилетке тоаяьй республика кирпишкий заводий бедала база. Тохкамаш дарга дIадахийтача ахчан хIара I сома лоархIаш 153,3 сом юхаметтаоттадаьд ийслагIча пятилетке НГIГРП. Фондаша юха хьалур 2 соми 05 кепиги хиннад. Геологий коллективо алапе фондах 103 эзар сом кхоьаьд, 300 эзар сома пайда баьб.

Пачхаьалкхен бюджетера деча геолого - тохкама балхел совгIа ийслагIча пятилетке тха коллективо юрта боахама новкъостал дара хьисапе договорни балхаш а даьд республика колхозаш, совхозаш, промышленни предприятеш хица Iалашъяра. Цу гIулакха бурув детташ 99 артезиански гIув яьккхай укх 5 шера.

IХ-гIа пятилетка чакхйоалача шера тха организаце баь болх бунцанза баргбац.

1975 шера, КПСС ЦК-ас баьча тIаьхьехама жоп а луш, тха коллективо шерра социалистически яхь йоаржайир геологотохкама балхаш дара план ханал хьалха кхоачашъяр духьа, лаьтта кIалхара керда йоккхий ганзаш хьайийллар.

Наурски аренашка мелиоративни балхаш деш хиннача тха гидрогеологашта кIоарга доацаш доалла теза хий гучадаьннад. «Севкавгипроводхоз» яхача института хетачох цу хих пайда эца йиш я яьссача аренашкарча дуккхача лаьтташка хий дехкара, тIаккха республикага йиш хургья цу лаьтташка комсаш лелаю керда совхозаш яхка.

Урус - Мартановски районе, Рошни-Чу яхача юрта юххерудин йоаца бедал лохача геологашта гучаяьннай 6—7 миллион кубически метр запас хила мегаш йола кизгай гIум. Технологически лабораторешa дьча тохкамаша хьахьекхад, кийчъяь яьшачул тIехьагIа из гIум геттара дика хилар. ГIомарах пайда эца йиш я кизгай продукци арахецара (тайп-тайпара пхьегIаш, корашта детта, технически, автомобильни, медицински, витринни кизга)

Из гIум йоаллача моттигах республика кизгай промышленность дегIаяра керттера база хила тарлу, Къилбаседа - Кавказа кхыча районашкара гIум тIаккхаьа езаргйоацаш республика мукъайоаккхаргья цо.

ДIаяхача пятилетке шоай дерригa хьинар, говзал гIаухийташ дика болх баьб дуккхача болхлоша, геологаша, гидрогеологаша, тха коллективерча кхыча специалисташа. Цар хьинаречи хьаьналчеи къахьегамо новкъостал даьд тхона минеральни бедал йоалла дуккха моттигаш шоай ханнахьа хьалахеи оттаяьча ханашка уж промышленна эксплуатаце дIаялен. ЧIоагIа хоастабе мегаргболаш ба геологаш — С. Д. Дубравин, Г. Н. Безусенко, Б. С. Чечков; бурув детта мастераш — А.С. Назаренко, П. Ф. Яковлев, кхыбараш. Цар шоай яIан тIа лаьцар г. Мамышастера цементни бедал лохаш тIаккхаьча халонаш, цу моттиге болх беш хилар уж юххьанза хьагучаяьккхача деиз запасашта йолча пачхаьалкхен комиссе (ГКЗ) запасаш бакъяь тIаэцалца йолча хана. Ачалкхера минеральни хиш доахка моттигаш хьалохаши цар запасаш лоархIаши дукха къахьийгар гидрогеологаша: А. П. Банникова, В. П. Пискорске, А. Е. Буйякина, бурув деттача болхлоша — А. Домбаева, А. Сапаева, кхычар.

Рошни-Чура кизга гIум лохача хана шоаш хIамах чIоаггIа сакхувш хилар хьахьекхар геологаша — О. П. Зайцева, В. Д. Дьякова, бурувдеттараша — З. Саламова, А. Газимагомаева, кхычар.

Къахьегамера хьокхамаш лакхагIа хиларах НГIГРП 9 болхлочоа «9-ча пятилетка ударник» яха знак еннай. Царна юкъе ба геологаш В. Д. Дьяков, В. А. Ильин, А. П. Банников, бурув детта болхлой А. Турчаев, А. Сапаев, С. Кокаев, З. Саламов, — шофер Л. А. Алиев, слесарь М. Гаджиев.

ИттлагIча пятилетке доккхийи лоархIамеи декхараш латт Нохч - ГIалгIай геологотохкама парте геологически коллективана хьалхашка... Республика территоре тIа Iалама рузкъа дерриra а хьагучадаккхари промышленносте цунах пайда эцари духьа геолого-лохареи тохкамеи балхий йоккха программа чакхъяккха езаш я тха геологически коллектив.

Карарча пятилетке кхаь тайпара минеральни бедал — металлаш, гIишлой материалаш, тезеи минеральни хиш лохаш тохкама балхаш дергда. ИттлагIча пятилетке чакхдахалерхIача дерригача балхашка, мелиоративни съемкаш ярга а тIехьа, дIадахийта уйла я 5 миллион сом. Из IX пятилетке пайда ийцача ахчал шозза дукхагIа да.

X пятилетка план кхоачашъе чIоаггIа безам а болаш, Нохч-ГIалгIай геолого-тохкама парте коллективо социалистически декхараш тIайийцад КПСС XXV съезда сийнеи 1976 шеран.

Съезда сийна тIайийца хинна декхараш кхоачашдаьд. 1976 шерара социалистически декхараш кхоачашдара мел эша торонаш йолаш я. Из кхоачашхургхилара бола тешам — дика вIаштIехьбаьнна тха геологий, буровикий, горнякий, коллективерча кхыча къахьегамхой болх.

Г. МАЛЬКОВ,
Нохч - ГIалгIай геолого-тохкама парте начальник.

Башкирски АССР. Доккхийча къахьегама толамашца белгалдаьхар КПСС XXV съезд хинна денош «Уфимкабель» яхача завода коллективо. Планал совгIа кийчбир бIаьш километраш кабель. 57 процент продукци пачхаьалкхен дикала Знак йолаш арахийцар. Съезда хьалхарча къахьегама вахте эттача хана хьаьча 4 изделена а Пачхаьалкхен дикала Знак елар Еррига лакхача категорех лоархIаш белгалъяь продукци 58 тайпа хилар. Уж доккхий толамаш дахарах «Уфимкабель» завода коллектива КПСС Башкирски обкома бюрос, республика Министрий Совето, профсоюзий областной Совето карара кара тела ЦIе байракх хьожаяьй.

Сурта тIа: № 2 йолча цехе.
В. ВОНОГА.
ТАСС фотохроника.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА МАССАЗАРЧА КОМИССЕШКА

ТУНЕЯДЦАШЦАРА КЪОВСАМ ЧIОАГIБЕ

Депутат М. А. Дорохов председатель а волаш законодательни предположеней комисси хьежар къахьега ца а тугаш наха даьр дуаш лелача нахаца къовсам лоаттабеш Октябрьски района къахьегамхой депутатий Совета исполкомо беча балхага.

Комиссе белгалдир, къахьега ца а тугаш наха даьр дуаращцеи цIий мергащцеи къовсам чIоагIбе аьнна партеи правительствои енна указанеш кхоачашъеш райсовета исполкомо цхьабола болх баь хилар. Зуламерча гIулакхашца къовсам лоаттабара дешаш дувцаш хиннад райсовета сессеи исполкома заседанешкеи. Прописка йоацаш, военни учете боацаш, къа ца хьегаш районе баха гражданаш гучабахара проверкаш ю районе. Балха боаца нах учете уттабу цхьаннахьа уж балха дIаотта безаш хиларах дIахойташ хиннад предприяте, учреждене, организаце болх бе хьожабеш хиннаб.

Цхьабакъда комиссе иштта белгалдир партеи правительствои дIа ма дехха исполкомо из болх вIаштIехьбаьккха ца хилар. Законаш телхадераштa гонахьа наьха эгIазал хургйола хьал оттадац. Райсовета исполкома хац общественни пайдана балхаш тIа боацаш шоай районе мел нах бах уж ханнахьа гуча а баьха балха дIанийсбара е законагIа доагIача тайпара бехктокхаме озара де доагIар дац. Общественна духьалара гIулакхаш леладу нах, судо бехктокхаме ээача мара исполкома шин районе баьхабий ца ховш дукха моттигаш нийсъеннай.

Общественна пайдана болх ца бу нах балхаш тIа хьожабеш райсовета исполкомо теркалъяц цар професси, предприяте, гIишлошъеча пайда эцара торонаш тахкац, уж балха дIаэца аьнна предприятей, учреждений, организаций кулгалхошта шоаш яь предписани цар кхоачашъяра тIахьожам лоаттабац.

Районе доаггIача бесса тIахьожам лоаттабац набахта чубаьхка цIабаьхкачеи, кхыча моттигашкара баха баьхкачеи дуккхача хана деиз къа а ца хьегаш базар еш, е кхыдола зуламе гIулакхаш леладеш болча наха.

Къа а ца хьегаш районе дукха нах бахар бахьан долаш зуламаш алсамдувлаш латт.

Общественна пайдане бола болх хьабе ца туга нах гучабахара тIехьа бола чурча гIулакхий органий бехктокхам лакхбац райсовета исполкомо. доагIа новкъостал дац правопорядка опорни пункташ вIашагIъехкачеи цар болх вIаштIехьбоахачеи.

Общественна пайдане бола болх хьабе ца тугача нахаца къовсам лоаттабеча кIезига новкъостал ду уличнн, квартальни, домовой комитеташа. халкъа дружинаша, новкъостий судаша районни Совета исполкомерча комиссеша.

Цу лостамагIа эсала бу болх культура учреждениеша. КIезига еш цига лекцеш, докладаш, беседаш, общественна зулам деш болча наха общественни воздействи яра кхыча формаех пайда эцац.

ТIайийцача соцам тIа райсовета исполкома комиссе тIадиллад уж белгалдаь кхоачамбоацараш дIадахара сихха де дезараш де. Шин кIира отта а яь чакхъяха общественна пайдане болх бе ца а тугаш наха даьр дуаш багIаращца лоаттабу къовсам чIоагIбара тIаерзаяь йола мероприятеш, цар когашта кIала лаьтта доагаргдола хьал оттаде, общественни дисциплина чIоагIъярах, общественна хьалхашка гражданаша шоай декхараш кхоачашдарах. советски законаши социалистически общежите правилаши кхоачашъергйолаш царна кхетам баларах дола партеи правительствои соцамаш наха дикагIа дIадовзийта.

Райсовета исполкома комиссе могадаьд чурча гIулакхий органий балха общественность юкъеоза, уличи, квартальни, цIеной комитетий домоуправленей, халкъа дружинай, новкъостий судий, исполкомерча комиссей болх тоабе, общественна пайдане болх бе ца тугаш лелараш хаппахьа гуча а боахаш балха тIа дIанийсбе.

Укх шера 1 июль хьатIаккхачале лерттIа порядок оттае еза кхычахьара хьа а ухаш дуккхача хана деиз балхаш тIа боацаш лелача наха учет еча, паспортни режим кхоачашъеча, къа ца хьегаш лела нах балха дIанийсбеча.

СОВГІАТАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН!

1944 шера 18 августа арадаьнначa СССР-а Лакхехьарча Совета Президиума Указага хьежжа Нохч - ГІалгІай АССР-а Лакхехьарча Совета Президиума 1976 шера 17 мартерча УказагІа СССР-а Лакхехьарча Совета Президиума цІерагІа дукха берaш даьча ноанoшта «Материнская слава» яха орденаши «Медаль материнства» яха медалаши еннай.

ОКТЯБРЬСКИ РАЙОНЕ ГІОЛЛА

Ийс бер даьча, хьалкхедаьча ноаношта «Материнская слава» яха I степена орден:

Ансарова Пака Гучиговнана — Грозненски маькхакомбината болхлочоа.

Бисултанова Малкан Ахметовнана — Грозненски химкомбината болхлочоа.

Барзанукаева ТІауса — цІен нанна.

Героева Райхьант Абдуловнана — цІен нанна.

Ильясова Малкана — цІен нанна.

Тимурзиева Гинеза Мадинана — цІен нанна.

Хаджимурадова Маруся Халидовнана — цІен нанна.

Элимова Саадата — цІен нанна.

БархІ бер даьча, хьалкхедаьча ноаношта «Материнская слава» яха II степена орден:

Адаева Патана — цІен нанна.

Духтаева Ойнана — Грозненски маькхакомбината болхлочоа.

Касумова Маккина — Грозненски маькхакомбината болхлочоа.

Мальцагова Ханта — Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода болхлочоа.

Садулаева Тамарена — цІен нанна.

Садулаева Залубана — Грозненски маькхакомбината болхлочоа.

Сусурова Байдана — Грозненски маькхакомбината болхлочоа.

Ушаева Езнхьата — цІен нанна.

ВорхІ бер даьча, хьалкхедаьча ноаношта «Материнская слава» яха III степена орден:

Алдамова Совдата — № 9 йолча школа болхлочоа.

Арсагириева Берланта — столовей, ресторанийн, кафе Грозненски треста болхлочоа.

Батаева Сапи Сугаиповнана — Грозненски трамвая управлене болхлочоа.

Бетелгереева Кайпина — Грозненски маькхакомбината болхлочоа.

Богатырева Іалаудина Тотена — цІен нанна.

Гайтукиева Яха Исаевнана — цІен нанна.

Дараева Раисана — фабрика-кухне болхлочоа.

Джамалдаева Халипата — цІен нанна.

Исаева Іайшет Хасановнана — «Грознефтехимзаводы» объединене № 1 йолча столове болхлочоа.

Мальсагова Хьусена Хьанифайна — цІен нанна.

Муртазалиева Зулай Баудиновнана — цІен нанна.

Новрузова Падам Ибашевнана — «Грознефтехимзаводы» треста № 2 йолча гІишлой-монтажни управлене болхлочоа.

Садулаева Байсари Басхаевнана — цІен нанна.

Тангиева Махьмада Марияна — цІен нанна.

Хасанова Зарина — зеленопаркови боахама производственни треста болхлочоа.

Хасаханова Зулпана — инвалидий цІен болхлочоа, поселок Черноречье.

Чокаева Жевхай Хамидовнана — инвалидий цІен болхлочоа, поселок Черноречье.

Ялх бер даьча, хьалкхедаьча ноаношта «Медаль материнства» яха III степена медаль:

Ахмадова Хьава Абдурахмановнана — цІен нанна.

Гергиева Тамарена — цІен нанна.

Горчханова Ахьмада Марияна — цІен нанна.

Досаева Кейпина — гІишлой-монтажни управлене болхлочоа.

Исаева Петмат Ильясовнана — цІен нанна.

Катаева Татьяна Григорьевнана — цІен нанна.

Курбанова Докку Абдурзаковнана — Анисимова цІерагІча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода болхлочоа.

Макаева Маржана — цІен нанна.

Махмудова Зара Алаудиновнана — № 19 йолча тика болхлочоа.

Мальцагова Яхийна — цІен нанна.

Магомадова Сайбата — цІен нанна.

Сайдаева Залубана — «Чайка» яхача гостиница болхлочоа.

Саидова Бука Биевнана — Грозненски маькхазавода болхлочоа.

Сосаева К...лата — цІен нанна.

Тазуркаева Нали Амхаевнана — Грозненски трамвая управлене водителя.

Тепсаева Александра Шаменговнана — рынкай управлене бригадира.

Хасаханова Зулай Астамировнана — цІен нанна.

Хадаева Зайнапа — цІен нанна.

Хасарова Зинаида Юнусовнана — цІен нанна.

Уцаева Барията — спецавтохозяйства болхлочоа.

Цагаева Зура Цахаевнана — столовей, ресторанийн, кафе треста болхлочоа.

Эльбертова Кулу Тумеевнана — цІен нанна.

Пхи бер даьча, хьалкхедаьча ноаношта «Медаль материнства» яха II степена медаль:

Абдурахманова Сапият Мухадиевнана — цІен нанна.

Алимханова Хаджата — «Октябрьнефть» ОРС № 61 йолча тика болхлочоа.

Ахмедова Эмма Вирмаковнана — цІен нанна.

Байгираева Белькенсат Мусаевнана — № 39 йолча юкъерча школа болхлочоа.

Батырова Хьамила Салтановнана — цІен нанна.

Досаева Жавжа Алиевнана — цІен нанна.

Дарбазова Тамара Ахметовнана — цІен нанна.

Дадакаева Тумишана — цІен нанна.

Лабазанова Джарата — цІен нанна.

Мазаева Загяна — Грозненски маькхакомбината болхлочоа.

Макаева Загру Мусаевнана — цІен нанна.

Мудаева Малика Хасмагомедовнана — бахача наха гІулакх деча бюро болхлочоа.

Мусаева Бикатана — цІен нанна.

Тайсумова Еза Тадаевнана — цІен нанна.

Тисаева Бушу Абуевнана — цІен нанна.

Хабаева Дибихан Долоибековнана — № 1 йолча транспортни управлене болхлочоа.

Шаптукаева Келисат Абдулвахидовнана — фабрика-кухне болхлочоа.

СТАРОПРОМЫСЛОВСКИ РАЙОНЕ ГІОЛЛА

БархІ бер даьча, хьалкхедаьча ноаношта «Материнская слава» II степена орден:

Вафина Марфуга Акияровнана — Аргунски совхоза болхлочоа.

Гериханова Нурбика Женералиевнана — № 5 йолча Грозненски гІишлой-монтажни управлене болхлочоа.

Ялхароева Дебихана — № 3 йолча горбыткомбината болхлочоа.

ВорхІ бер даьча, хьалкхедаьча ноаношта «Материнская слава» яха III степена орден:

Албакова Ахьмада Фадимана — цІен нанна.

Межиева Халсата — «Вторчермет» Нохч-ГІалгІай управлене болхлочоа.

Мициева Зурана — швейно-ткацки специализированни производственни объединене болхлочоа.

Умарова Маржан Абубакаровнана — цІен нанна.

Ялхароева Липхан Магометовнана — цІен нанна.

Яндиева Махьмада Лидайна — цІен нанна.

Ялх бер даьчен хьалкхедаьчен ноаношта «Медаль материнства» яха I степена медаль:

Дузаева Яхийна — цІен нанна.

Мусаева Роза Баудиновнана — «Севкавнефтегазстрой» объединене № 11 йолча гІишлой управлене болхлочоа.

Озиева Алаудина Лидайна — № 94 йолча детсада болхлочоа.

Успанова Рукьият Лукмановнана — цІен нанна.

Эсиева Мады Суламбековнана — цІен нанна.

Яхиханова Роза Алексеевнана — цІен нанна.

Хаджимуратова Зинайна — кирпичаш еча завода болхлочоа.

Пхи бер даьчен хьалкхедаьчен ноаношта «Медаль материнства» яха II степена медаль:

Бекбузарова ИбрахІима Лейлайна — «Старогрознефть» мехкдаьттен гази йоаккхача управлене ОРС болхлочоа.

Губанкова Светлана Викторовнана — «Электроприбор» яхача завода болхлочоа.

Измайлова Ахьмада Лейлайна — № 49 йолча юкъерча школа хьехархочоа.

Мукушова ТІауса — жилищно-коммунальни боахама ремстройтреста наькъаши тІаьши дехкача управлене болхлочоа.

Мусаева Лейла Магомедовнана — цІен нанна.

Сатуева Алимат Умалатовнана — мехкдаьтта промышленноста Министерства ГРМЗ болхлочоа.

Умарова Мадент Цакуевнана — цІен нанна.

Чаадаева Петмата — цІен нанна.

ДЕРРИГА ВАХАР ДІАХО ХУРГДА

ОЧЕРК

1976 шера февраль бар из. Шийла а шортта лоа долаш а. КІай кхоллар тІатесса уллар Тийрка йистера дукъ. Цхьан гуви боса сагІоца баьдеча сигаленах бухь а гІортабаь латт № 908 йолча буровой вышка. Селхан а тІехьа деш балхаш, кхехкаш латташ къахьегама вахар дар укхаза. Цул тІехьагІа дика кхаь кхьачар: мехкдаьтта доалл! Мехкдаьтта лохараш шоай декхар кхоачашдаь баьннаб. Цхьабакъда РИТС-2 групповой установке дагІацар мехкдаьтта. Опрессовка яьчул тІехьагІа мехкдаьтта проводах ша баь хиннаб, цудухьа цунна лала гІолла шоллагІъяр йилла лаьрхІар.

Цу Іуйрийна Москве ваха наькъа ваьнна вар КПСС XXV съезда делегат № 908 йолча буровой мастер Эсмурзиев Шарапуддин. Сатем боацаш детталора цун дог — из наькъа валале хьалхагІа мехкдаьттага кІеж ма-тохийтаярий цун бригадо. Цу Іуйрийна буровойгахьа бодача наькъа аравaьнна вар слесарий бригадир Горчханов Мухьмад а. Сагота яр задани. Цунца цхьана бахар слесараш Гардалоев Іийсан Бочаров Геннадийи. Кхы минут а ха ца йоаеш, шоаш дІа ма-кхаччинге а дІаболабир болх. Йиъ бІаь метр йІаьха мехкдаьтта провод юллача кулгалдеш вар РИТС-2 начальник Белхароев Баматгире Яхьья. Балха юкъе баьхкар групповой установка опытни оператораш Манаев Халили Саркисов Ефими.

— ДІа-м дика, цхьоагІо йолаш доладеннад шо, — аьлар вела а кьежа, кІежъяха болабенна болх бІаргабайнача Мухьмада. — ХІанз санна ер дІабоде, сарале йистедоврга вай. — Кагийча наькха дог айдора цо, шийн хурдеш ше а вар. Къахьегара тІера ва из. Бригадера бараш бокъонца дог тийша баьннаб: «Болх во бе хап бригадира». Вахара оныт йовзаш болча мехкдаьттахоша сихха эйра цу эІамигача сата талант — шийн хьинареча гІулакхашца балха тІара новкъостий деган ураувттаде хар.

Горчханова гІулакхаш зувш хиннача РИТС-2 начальника Белхароевна шийн дагахьа хийтар: «Дика кхеташ болхло ва, хІаьта керттердар — шийна тІадилла гІулакх деш ва». Балха тІарча новкъосташта Мухьмадах хетараш теркалдича цун керттера оамал малагІа я ха хала да. Цхьабараштa дикагІа хет къахьегам дукха безаш, хьинар долаш из хилар, вокхарна — гІулакхах кхеташ, сага дегІала ваха ховш, новкъостага дика деча — дика хеташ, во деча — хала хеташ хилар, кхоалагІчарна дика хет из нахаца Іимерза, дог цхьалха волаш. Лоацца аьлча, бакъахьарча сага оамалаш я Горчханов Мухьмадах йоахкараш.

«Са биографи тетрада ах листа тІа а хошаргья, — аьлар цо сога тхо вІашагІкхийттача хана. — Тамашийна, доккхий хІамаш, турпал гІулакхаш дац цунца. Дика болхлой дукха ба НГДУ болх беш, царех язде мегаргдар. Сайна а дагадехадар сона язде, лоархІаванзар-кх — цу нахах ала мегаргдола дизза дош кора па дара кхераш. Царга хьежжа хила гІерт со се а».

Белггала бакъда — я а я цун биографи лоаца. ДІаяхар сел дукха ха а яц. Оалаш мадарра, Мухьмада деррига вахар хІанзчул тІехьагІа хургдолаш да. Цхьабакъда, кьона дар аьнна, бийда массаза а хилац хІама. Цун биографе мугІарашта тІехьа доагІа гІулакхех дизза, гІаьмента эттa вахар...

Эггара хьалха Карабулаке СМУ-9 монтажникалла болх бе волавеннав Мухьмад. Цул тІехьагІа вахара тІехдика школа яьккхай — Советски Эскара мугІарашка гІулакх деш хиннав. Хала дар поккхагІволча сержанта Горчхановна шийн полкашара къаста, хІаьта а мехка хьалдеш долча доккхийча гІирсашка а са латтар. Военни формана меттел болхлочун спецовка тІа а йийха, шийн ханнарчарца цхьана Эстонски ГРЭС хьалъе вола Мухьмад. ШІаккха а дицлургдоацаш дег чу дийшар станце эггара хьалхара блок болх бе йолаялийта денош. Эггара хьалхара цун котало яр из.

Каст-каста ва везаш хулар цун МагІалбике. Укхаза бахар цун доттагІий, гаргара нах. Каст-каста а дуккха а дувцаш хезадар цунна царгара тІемен къахьегамен сийлахьа гІулакхаш дукха доахкача цу городах дола хІамаш. Дукха езаелар цунна из, хІаьта цул тІехьагІа, кхоаччара а хинна дІаэттар.

Мухьмада шоллагІа дезал а хинна дІаэттар пхи шу хьалхагІа из слесаралла - ремонтникалла болх бе волавенна «Малгобекнефть» НГДУ ПРЦЭО коллектив а.

Хьаьнала къахьегаш, шийн специальность ма-яора йовзаш вола эІамига саг сихха теркалвир коллективе, цудухьа дукха ха ялалехьа цунах тийша а тийше цунна тІадулл слесарий-ремонтникий бригадана кулгалделга...

Мехкдаьтта провод йиллара болх чакхбоалаш латтар. Баьдъерзаш йоагІар. ХІанз бос боацаш дацар электросварках лелха сийгаш, луп кхера санна довкъашка декар вІашка детталуча аьшкий татеи наькха оазаши. Болата говно вІашагІа йийзар буровойи групповой установкеи, тІехьашкахьа дисар хьинареча къахьегама сахьаташ, хІаьта а мехкдаьтта хьадоладаллалца йолча хана цхьаккха а дІавахнзар объектера.

Ах бийса яьннаяр кІаьдвенна, тІоарал дайна а волаш Мухьмад чувоагІача хана. Массаза а из хьелуш чуахарца дІаІема я сесаги воІи. Ишта ба цун болх, цкъаза, мехкдаьтта провод е шлейф ийккхача хана, дии бийсеи а доаккх цо бІарга ца гуш. Сесага ховра эггара тІеххьарчуница мара, ше баьча балха бокъонца раьза хинна ваьначул тІехьагІа мара из объектера дІагІоргвоацилга а.

Дицлургдоаца хІамаш дукха нийсденнад Горчханов Мухьмада вахаре. Царех цаІ — ленински парте мугІарашка из дІачуийца ди. Цу денга лаьрхІа кийчлуш вар из: парте программа, истори, Устав Іомадора. ЧІоагІа сахьувзар, ховра цунна вахаре ше боаккхар эггара лоархІамегІеи беккхтокхамегІеи гІа болга. КПСС-е ваха шоаш цунна рекомендацеш лучa хана смена начальник Шмелев, сварщик Гурыменко, РИТС-2 начальник Белхароев дог тийша бар цунах, ховра царна шийх бенна тешам цо боабергбоацилга. Цу хана дениз шу даьннад. ХІанз «Малгобекнефть» НГДУ парткома секретара Морева Нелли Михайловнас къайнача коммунистах Горчхановх дувц:

— Коллектива общественни вахаре хьинаре дакъа лоац Мухьмада, шийна тІадилла моллагІа гІулакх дизза а шийн ханнахьа а кхоачашду. «Малгобекнефть» НГДУ парткома член, парте городской комитета член ва из. Лоацца аьлча, чІоагІа хьаьнала саг ва, шийн коллектива гІулакхашцеи уйлашцеи да цун вахар.

Горчханов Мухьмада бригада йоккха еце а, барт тайна я. Цун керттера декхар — мехкдаьтта оборудованега юха ца социаш болх байтилга. Цу декхарах дика лоархІаю из йоккха йоаца коллектив. КПСС XXV съезда сийна тІайийцача шоай шин бетта декхарех а дика лоархІабир ремонтникаш. ХІаьта бригадира ше, Горчханов Мухьмада, вай мехкара мехкдаьттахой шера 500 миллион тонн мехкдаьтта доаккхача рубежага бовлар деззеча сийлахьча вахте отта бокъо яьккхай.

Цун вахаре лоархІаме моттиг дІалоац общественни балхо. Горчханов Халита Мухьмад Малгобекски горсовета депутат, ПРЦЭО месткома председатель ва, халкъа заседателалла хержав из. Цу массанахьа а дІакхача ха тоьац, цудухьа хІара ди бокъонца лаьрхІе нийсду... но, хІаьта фуннагІа а де деза хІама кхоаненга тІехьадовхилга — цун оамал яц.

Бакъ хинна хила а тарлу Мухьмад шийн биографи тетрада ах листа тІа хошаргья яьхача хана, хІаьта а шеке яц, цун характеристико моттиг йоккхагІа лоацаргхиларах, цу тІара мугІараш белггала сийда хургхиларах а, кьонача коммуниста Горчханова доккхача, сийрдача вахар чу баькха гІа нийса хилара хьакъехьа хоам бергболгах а.

Б. БОКОВ.

Дошо совгІат — Даьхенна

Армянски ССР. Республика дошув доаккхача промышленноста хьалхара предприяти — Зодски горнообогатительни комбинат — болх бе йолаеннай.

Форда тІара хьал 2 эзар метр совгІа лакха лоамашка уллача Зодски дошув доаллача моттиге болх беш я лакха овсарле йола руда тІадотташи хьатІакхухьаши йола буровой техника. Цо торо хулийт йоккха эффект а йолаш гуччахьарчеи лаьттан кІалхарчеи карьерашка лоаман балхаш де.

Машиннаькъа магистралегІа лакхача лоамашкара руда Араратски атагІа, дошув доаккхача фабрика цехашка кхоач.

Шийн составага диллача чІоагІа чоалхане дола Зодски руда чакхдаккхара исследователаша хьаяьй маьхе металл цІендаь хьадоаккхилга Іалашдеш йола технологически схема. Цо торо хулийт еррига процессаш химически цІена дошув хьадаккхарга кхоачаеш чакхъяха.

Дошув доаллача моттиге болх беш шоаш дика специалисташ хилар хьахьекхад (аьрдехьара аьттехьа): хьалха латтача проходчикаша Мнацаканян Арамаиса, Минасян Трчуна, лоаман мастер Гаспарян Левона, бетонщика Рагимов Джангира.

М. ШАХБАЗЯНА сурт.
ТАСС фотохроника.

Социализма мехкашка

ЦхьоагІо йолаши кхотабеннеи

БКП XI СЪЕЗД

СОФИЯ, 30 март. (ТАСС). ШоллагІа ди да «Универсиада» яхача столични зале Болгарски Коммунистически парте XI съездо болх бу. БКП ЦК отчетни доклад ювц делегаташа, итогаш ю шийн коммунистически парте кулгалца бІубенна социалистически боахам хьалбеш доаллача болгарски халкъо пхе шера хьийгача къин, НРБ кердача пятилетка декхарех дувц. Делегаташа доккхал деш белгалйоах тІа-тІа чІоагІлуш йола дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойи боламе цхьоагІо, вежарашха дола социализма мехкаш тІа-тІа чІоагІагІа кхоталуш хилар.

Пренеш йолаеннaчул тІехьагІа къамаьл даьча БКП ЦК секретарианта члена, парте Софийски горкома хьалхарча секретара Г. Йорданова аьлар, коммунизм хьалъяра теори практикеи кердача идеяшца йІаьхий яьй КПСС XXV съездо, цун решенеш Іалаьмате боккхача лоархІаме я БКП-ена, Болгаре дІахо социализм хьалъяра беча балха.

Советскии болгарскии халкъашта юкъера доттагІал чІоагІдарах аьлар цо, София коммунисташен беррига къахьегамхошен, дерригача болгарски халкъо дег тІара баркал оал кІаьдлуш воацача машара тІехьарча къовсамхочоа, вай замалахьа гІорваьннача политически деятела, Болгаре воккхача доттагІчоа — КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежневна.

Вежарашха йолча дуккхача партей делегацеша дицлургдоаца совгІаташ дІаделар XI съезда. Советски Союза Коммунистически партегара съезда совгІата дІаелар болгарски халкъа сийлахь-воккхача воІа Г. Димитровна Москве дегІача памятника геза модель.

БКП XI съездага ноарнал телар Софие съезде яьхкача коммунистически, болхлой, социалистически партей, дуккхача мехкий къамий-кортамукъалени демократически организацейи боламийи делегацей кулгалхоша.

СОФИЯ, 1 апрель. (ТАСС). Партийни мугІараш моакказ санна чІоагІа хилар, БКП шийн Центральни Комитета гонна-хьа кхотаенна хилар, партеи халкъеи цхьоагІо чІоагІеи йохаргйоацаши хилар хьахьокхаш я Софие хула Болгарски коммунистически парте XI съезда заседанеш.

БКП XI съездо чІоагІа уйла тІайохийт идеологически балха дешашта, цига творчески интеллигенце дакъа лацара. Болгарски писателий Союзa председателa академика П. Зарева сийлахьча трибунера дийцар республика литератураша беча балхах, белгалгалдаьккхар, вай заман, социализм бахьан долаш лоаттабеча къовсама темо Болгаре писателий творчестве эггара хьалхара моттиг дІалоацаш хилар.

Болгаре дегІаена социалистически общество хьалъяр, керда тайпа социалистически саг хьалкхевар, социалистически культура дегІайоалаяр дукха лоаттабеча къовсама хьалда программа санна тІаэц вай КПСС XXV съезда решенеш, новкъоста Л. И. Брежнева яьча, шийн лоархІамга диллача гІоръяьнна йолча доклада положенеш, аьлар НРБ Министрий Советерча искусстваи культураи дешашта йолча комитета председателa Л. Живкова. ХІанзарча дунен тІа вац КПСС ЦК Генеральни секретарал, тІех хьаькъалеча ленинцал, къонахчал долаш гаьнна дар гуши волча машара тІехьарча къовсамхочун новкъост Леонид Ильич Брежневл гІорваьннагІа а волаш политически паччахьалкхени деятель.

БКП ЦК отчетни доклади Центральни контрольно-ревизионни комиссе отчетни доклади ювцача дакъа лаьцар 34 делегата. Империализма, фашизма, реакце низий оагІойгахьара репрессеш тІалатта коммунисташи демократаши хьалоацаш йола заявлени тІайийцар БКП XI съезда доакъашхоша. Политбюро члена, БКП ЦК секретара А. Лилова еннача предложенегІа делегаташа массава раьза а волаш тІайийцар Х-чеи XI-чеи съездашта юкъерча юкъагІа БКП ЦК отчетни докладах лаьца а дІахорча декхарий хьакъехьа а яь резолюци.

ВорхІагІча пятилетке (1976—1980 шш.) НРБ общественно-экономически дегІайоалаяра керттерча лостамий проектана хувцамаши тІатохараши дарах йола предложенеш луш къамаьл дир БКП ЦК Политбюро члена, НРБ Министрий Совета Председателa С. Тодорова.

Делегаташа массава раьза а волаш чІоагІдир ворхІагІча пятилетке НРБ общественно-экономически дегІайоалаяра керттера лостамаш.

Ишта чІоагІдир БКП Центральни контрольно-ревизионни комиссе отчет а.

Съезд дІахо болх беш я.

ОАХА ЯЗДАЬЧУН ЛЕРАГІА

«ЦІеношка хий чухьийддад», иштта корта болаш яр укх шера 7-ча февpале арадаьннача «Сердало» газета «Сатирически миІинг» яхача рубрика кІал кепатеха критически материал. Город Грознерча Ленина цІерагІча улицагІа хьалдеш латтача ийсазза вІаштІардаьча цІеношка «Кавсантехмонтаж» треста Грозненски монтажни управлене йІовхала чудиллача хин турбаш лелхар бахьан долаш паччахьалкхенна хинна зе дувцаш яр из. Цу гІулакхах укх тайпара язду редакцега КПСС Грозненски горкома секретара нов. Салтахановa:

«Цу гІулакха бехке бараша дакъа а лоацаш из корреспонденци ювцаш совещани хиннай парте горкома гІишлон отделе.

«Кавсантехмонтаж» треста Грозненски управленеи иштта Нохч-ГІалгІай гІишлон управленеи кулгалхоша шоай балха лерттІа тІахьожам ца лоаттабарах корреспонденце тІа дувца хІамаш нийсденнилга белгалдаьккхар совешане. ХІаьта дІахо йодача хана цу тайпара гІалаташ шоашкара далийтача могийтаргдоацилга дІахайтар лакхе белгалъяьхача гІишлой управленей кулгалхой болча В. С. Эрмиша, С. И. Хапаевна, П. В. Федотовна. ХІаьта административни бехк бир шоай бехках уж гІалаташ дувлийтараштa а».

Капиталовложенешта еш йола планировани эргайоахаш тоае

Парте XXV съезда ше доклад еш, КПСС ЦК Генеральни секретара новкъост Леонид Ильич Брежнева белгалдаьккхад, «планировани эггара хьалхарча аргІанна цІенхаштта эргаьккха тоаянза ярг ца хилар»...

Цхьабакъда дуккха моттигаш я колхозашка капитальни гІирсаш хьалдара планировани е йоагІача тайпара ца еш.

ХІанз, КПСС XXV исторически съездо шийн болх чакхбаьккха баьнначул тІехьагІа, юрта боахама хІара къахегамхочоа хьалхашка керда наькъаш хьаделладеннад колхозашка капиталовложенешта еш йола планировани эргаьккха тоаяра.

Капитальни гІирсаш хьалдара дош кІоаргта тахка а тохкаш, планировани яра никъ нийса дІаболабаро, экономически торонашца из бувзаро йиш хулийт уж планаш нийса вІаштІехьъяха.

ХІаьта Паччахьалкхен банко хІара шера колхозашта капитальни гІирсаш хьалдара йІаьххача хана кредиташ телаш хиларах, кІезиг-дукха дувца безам бар са колхозашка капитальни гІирсаш хьалдара уттаеча планех, капиталовложиеех пайда дикагІа эшара хьакъехьа.

Тохкам баьчул тІехьагІа гучадаьннад, цхьацца йолча моттигашка капитальни гІирсаш хьалдара даькъе хІанз а цІечхаштта кхоачамбоацараш, формализм, кхыметтел бехктохкам ца хеташ а моттигаш хилар.

КПСС XXV съезде Леонид Ильич Брежнева яьча доклада тІа белгалдаьккхача тайпара, «планови болх, бухсоццача кхаьчача, халкъа боахамах хьахулачоа тІаберзабаь хила беза»...

Из фу яхилга да аьлча, колхозашка планировани ярца бувзабенна болча плановикаша, экономисташа, бухгалтераша, агрономаша, зоотехникаша капитальни гІирсаш хьалдара планаш оттаеча хана уйла тІаяхийта еза уж дика оттаяра яхийта ца Іеш, цар экономически эффективность лакха хилийтара а, яхилга да.

МоллагІа объект хьалйича экономически нийса хилар бакъдаь хьахьокха деза моллагІа гІирсаш хьалде доладареи йистедахареи ханащца меттел, уж экономически пайдача хургхилар теркалдеш а.

КПСС XXV съезда ше доклад еш, Алексей Николаевич Косыгина уйла тІаяхийтар капитальни гІирсаш хьалдеча вІаштІехьа йоацача моттигашта: ...«Производственни мощностaш болх бе йолаялийтара заданеш цхьадолча доакъошка 60—80 процент кхоачашъю. Цу цхьан хинна дуккхача гІирсашка дІа-хьа а йийкъе лоаттаю капитальни вложенеш. Из иштта нийслу, дуккха министерстваши ведомстваши, болх беш йолча керттерча фондех биззагІа пайда эцеи производствана интенсификаци яра тІаберзабаь никъ лерраргІа чакхбахеи безача метте, эггара хьалха керда хьалде доладаьча гІирсашка капиталовложенеш дІаяхийтара чотах дакъа дегІадоаладе гІерташ хиларах...».

Уж дешаш шоаш ма-дарра вай республика колхозашка гІирсаш хьалдара а доагІаш да.

Из бакъдар духьа кхы тІа а масалаш доаладерга вай ийслагІча пятилетке колхозашка капитальни гІирсаш хьалдарах лаьца. Масала, колхозашка капитальни гІирсаш хьалдара план 1971 шера—70,3 процент, 1972 шера — 70,4, 1973 шера— 66,4, 1974 шера — 63,0, 1975 шера — 76 процент мара кхоачашъяьяц. Из бахьан долаш хІара шера хьалдаь ца доалаш дусаш хиннад капитальни гІирсаш. 1971 шера хьалдаь ца а доалаш дисача гІирсашка дІабахийта мах 10.810 эзар сом хилар. ИйслагІча пятилетка диъ шера хьалдаь ца доалаш дисача гІирсаша дІалаьца ахча 4,5 миллион сомага дІакхаьчар, вешта аьлча гІирсаш хьалдара деррига хьахийпача ахчах 39,1 процент.

Хьалдаь ца дІалаш юкъагІа диса гІирсаш къаьстта дукха хиннад Шелковской, Сунженски, Ножай-Юртовски, Наурски районий колхозашка.

Сунженски района XX партсъезда цІерагІча колхозе юха шерага доалача гІирсех 1976 шера 1 январе юхедиса сметни лимит 2350 эзар сом хилар, капитальни гІирсаш хьалдара шера планагІа 1976 шера титульни списке тІа юхедисийта лаьрхІар 1523 эзар сом мара ца хиннача метте, цу даькъе керда ялх объект хьалъе лаьрхІадар сметни мах 1079 эзар сом а болаш. Иштта Шелковской района «Красный пахарь» яхача колхозе а хьалдаь ца доалаш юкъагІа диса гІирсаш 1258 эзар сома мара ца лаьрхІача метте 2916 эзар сома хиннад, хІаьта 1417 эзар сома маьха керда пхи объект хьалъе лаьрхІадар.

Цу районерча Ленина цІерагІча колхозе 1976 шера титульни спискагІа хьалъе лаьрхІад 1645 эзар сома мах болаш 22 объект. Веденски района йиъ колхозо хьалъе езаш я 27 объект, цу даькъе керда яраш — 13, и. кх. дІ.

ГІирсаш хьалдара ханаш чакхъяьнна ерригаш а республика колхозашка 47 объект я.

Цу лакхе мел дийцачо тешал ду, ахчеи материалаши дуккхача объекташка дІа а йийкъа лоаттаеш хилара.

ЦІенхаштта бехк баккха йоагІаш я колхозашка капитальни гІирсаш хьалдеш йола подрядни гІишлой-монтажни организацеш. Подрядни договорагІа тІайийца декхараш цІаккха а кхоачашдеш дац. Оттаьча ханашка гІирсаш хьалдаь даха кхоац уж. Колхозий юкъарча дуккха а дуккхагІа йолча гІишлош еча организацеша кхоачашъяц колхозашка гІишлой - монтажни балхаш дара планаш. «Чечингколхозстрой» яхача объединене дІаяхача пятилетке цхьаь цхьан шера кхоачашъяьяц колхозашка гІирсаш хьалдара планаш. Масала, кхоачашъяьй 1971 шера — 94,6, 1972 шера— 95,5, 1974 шера — 81, 1975 шера — 83,3 процент.

Ховш ма-дарра, республика колхозашка капитальни гІирсаш хьалдара планаш хІара шера йоккхагІа хул, хІаьта подрядни балхаш царел дуккха а тІехьадус. 1975 шера колхозашка кхоачашдаьча 12294 эзар сома гІишлой-монтажни балхех колхозий юкъарча подряда гІишлой-монтажни организацешта кхоачараш 6,3 эзар сома, е 52 процент мара дац. Цунах гуш да, «Межколхозстроя» деча подрядни гІулакхашта колхозий гаьнаро теба езаш хилар.

Колхозашка проектно-сметни дисциплина лорае езача метте подрядни гІишлой-монтажни организацеша расценкаши гІишлой-монтажни балхашка боада махи лакх а беш, ца доагІа ахча ийду колхозашкара. Госбанка болхлоша 1975 шера тохкам баьчул тІехьагІа гучадаьннад маьхаш лакхдаь хилар, Шелковской района «Красный пахарь» яхача колхозе — 39,4 эзар сом, Ленина цІерагІча колхозе — 8,4 эзар сом, Сунженски района XX партсъезда цІерагІча колхозе — 5,1 эзар сом, Наурски района «Красное знамя» яхача колхозе — 4,7 эзар сом, хІаьта деррига а лаьрхІача — 65,5 эзар сом.

Халахете а, расценкаш бокъо йоацаш лакхъяьраши харцахьа уттаяьраши дуккхагІча даькъе колхозий юкъара гІишлош ю организацеш я.

ИтталагІча пятилетка хьалхарча шера чуденначул тІехьагІа эггара лоархІамегІара моттиг дІалаца еза капитальни гІирсаш хьалде планаш уттаяро, материалехи ахчахи пайда дуккхагІа хургболаш долча лешаша.

А. БУХТИЯРОВ,
Госбанка республикански контора экономист.

Доазол дехьара

ПАРГӀАТАЧА КЪАХЬЕГАМА БЕРКАТ

4 апреле ший даьхе фашизмах мукъаяьккха 31 шу дизар дезду венгерски халкъо. Къахьегаме толамаш а доахаш дезду цо къаман цӀей, материальни производствен культуреи беркате баьча балха итогаш ю, дӀахорча ханна планаш белгалъю. Промышленностен юрта боахамен Венгре доахача толамех дувц Будапештерча ТАСС корреспондентий Л. Кузьминеи Е. Поповеи заметкаш тӀа.

«ИЗ ВӀАЛЛА ТАМАШ А ЯЦ»

Соахка 140 шу дизад кемаши кранаши еча Будапештски заводе. Цхьабакъда къоано къона я, хӀаьта ший къонал бахьан долаш паргӀатонна декхарийла я из. Венгри мукъаяьккхачул тӀехьагӀа дӀадахача 31 шера геттара эргаяьннай завод, хӀаьта, кемаш ду массехк завод шийна чу а лаьца, Европе йоккхагӀъярех цаӀ а хинна дӀаэттай из. Цхьан хана баракаш — «Данубиус» яхача кемаш тоадеча частни предприяте мастерскеш яьгӀача метте хьалъэттай сийрда урагӀъяха латта краний шоай тайпара башнеш. ХӀанз завода продукци — форда тӀеи долхача хиш тӀей гӀолла лела кемаш, хи тӀа гӀолла лела низ бола кранаш — бӀаргаго йиш я дунен тӀарча 50 мехка, хӀаьта Советски Союза хиш тӀеи Ӏамаш тӀеи гӀолла уж лелаш хиларах-м вӀалла шеко хила а мича йоагӀа.

«Тха заводе производство чӀоагӀа дегӀаухаш хиларах промышленни тамаш оал дукхачар, — йоах генеральни директора заместителна Андор Хеллера, — хӀаьта из вӀалла тамаш а яц. Из — социалистически экономически интеграце планаш толаме кхоачашъярах хьахиннар, Советски Союзаца айхха пхьаца гӀулакхаш леларах даьнна беркат. ТӀом чакхбаьнначул тӀехьагӀара тха предприяте деррига истори Советий Мехкаца дувзаденна да. СССР-е ма кхухьийтай оаха тхоай продукцех 75 процент хӀана яц аьнна яр, хӀаьта укх ткъаь итт шера оаха дӀадахьийтад тайп-тайпара 2500 кемеи хи тӀа гӀолла лела кранаш. Укх пятилетке заводо СССР-е йохьийтаргья белгала аьлча, 5 тонн айеш йола порташка лелаю 200 кран, 16—27 тонн айеш йола 100 кран, хи тӀа гӀолла лела бе-бе низаш дола 70 гаргга кран. Советски заказаш бахьан долаш йоккхийча сереех продукци арахецилга вӀаштӀехьдаькхад, шерра конструкторски болх дӀаболабаьб, производства хӀанзара методаш юкъейоалаяьй».

Завода коллективо, — хӀаьта хӀанз цига болх беш ва 10 эзар совгӀа саг, — еза лелаю «Красни судостроитела» (ишта цӀи тилла хиннай заводах 1905 шера) йӀаьхий революционни традицеш. Цун болхлой цкъа гӀайтта Ӏийнабац дикагӀйола кхоане бахьан долаш лоаттабеча къовсамерча баррикадашта, 1919 шера Венгерски советски республика лораяр дукха завода коара араухар герзах кийчъенна отрядаш. ХӀанз революционни традицеш гучаювл социалистически къахьегама тӀехьарча боламе. Венгри Советски Эскаро мукъаяьккха 31 шу дизара сийна лелаеча яхье доахача толамашка, шерра боаржабаьча новаторски боламе. Кемаши кранаши ю Будапештски завод эггара хьалхарчарца хилар венгеро-советски доттагӀала Общества коллективни член. ХӀаьта ерриган а лаьрхӀача дукха совгӀа-эшашагӀа йоацаш эзар коллективни член я Венгре: кооперативаш, предприятеш, кхыметтел Ленинварош яхар санна йола бӀарчча городаш а.

ВАШЩУРАНЬ ЯХАЧА ЮРТАРА КООПЕРАТИВ

Ший 25 шу диза юбилей езъеш белгальяьккхар Венгре малхбузехьарча Сомбатхей яхача городера 15 километр дӀахо уллача Вашщурань яхача юртарча венгеро-советски доттагӀала цӀерагӀча юртбоахама производственни кооперативо.

Клубе — хьалха хиннача помещика усадьбе — гулбелар кийчбеннеи гӀозбаьннеи бола кооператива членаш: ветеранаш, ткъаь пхиъ шу хьалхагӀа кооператив вӀашагӀъеллараш, пионераш, областной парторганизаце кулгалхой, СССР посольства викалаш.

Гулбеннараша чӀоагӀа уйла тӀаяхийта ладийгӀар кооператива председателa Янош Липича даьча къамаьлага. Цо дийцар цу венгерски юрта социализмо фу деннад. 1950 шера хӀара гектара тӀара 12 центнер, кӀа гулдир Вашщуране, 1970—1974 шерашка хӀара гектара тӀара лаьннача кӀии юкъера хьувкъам 38,7 центнерага дӀакхоачар. 1961 шерагара 1974 шерага кхаччалца 150 бежангара 400 бежанга кхоачаш доккха хилар колхоза доахана Ӏул. Кооператива екъаш йоаца фонд 1950 шера еррига а 245 эзар форинт мара яцар, укх шера 11.233 эзар форинтага дӀакхаьчай из.

Шерлуши тоалуши я Вашщурань. БӀарг хьоасташ да шоай массаболча кхоачамца кирпишкех хьалдаь цӀенош, хоза нийсъяь полисадникаш, тоаенна сомий бешамаш. ХӀанз юрта водопровод, электричество, бархӀ шера деша школа, детсади яслеши, больница, стадион, библиотека, кинотеатр да, клубе болх беш я тайп-тайпара кружокаш. ТӀа-тӀа дукхагӀа кӀезиглуш йоагӀа городаи юртаи юкъера бащхалонаш.

Кооператива членашта юкъе 15 коммунисти 37 комсомолеци ва. Дукхача механизатораша, растениеводаша, животноводаша дипломаш яьхай, ший боарамагӀа хьехаш политически дешар да кооперативa. Юкъ - юкъе араювлача Вашщураньски почтови отделене йоагӀача 67 цӀи йолча издаеех 12 советски я. Укх тӀехьарча шерашка кооператива кховзткъе итт член хӀанзле а Советски Союзе хиннав. ХӀара шера СССР-ера хьаьший шоайцига тӀайибу вашщураньцаша.

«Тха кооперативах, — йоах Янош Липича, — советско-венгерски доттагӀала сийна цӀи тиллай. Цу цӀераца хьахьекхад тха мохк фашизмах мукъабаьккхача советски халкъа баркал оалаш дола дог-уйла а хӀаьта ишта социализм хьалъяра Советски Союзо биллача павкъагӀа даха уйла йолаш тхо хилар а. Кооперативах тиллача цӀеро дуккхача хӀамашта декхарийла ву, цудухьа тхо хьалхашка латта декхараш сийленца кховчашде а гӀерт».

НАЬХА УНАХЦӀЕНО ЛОРАЕШ

ХӀанзарчар тайпара корпусаш, нийса аппаратура, балха овсарле лакха йола машинаш — тахан ишта я венгерски фармацевтически промышленноста йоккхагӀйола предприятеш: «Гедеон Рихтер», «Хиноин», «Биогал». Цу заводий продукци йовз тахан дунен тӀарча дукккхача мехкашка. Социализм хьалъеш латтача шерашка ВНР фармацевтически промышленносто арахеца продукци 70-зза дукхагӀа а хинна хӀанз дукха хӀама ца эшаш бокъонца кхоачамбу мехка бахача наха. Молхай тоъал доккха дакъа доазол дехьа дохка кхухьийт Венгре — дунен тӀарча 86 мехка йолх уж, хӀаьта керттерча даькъе уж ийераш хьалхарча моттиге латташ Советски Союз а йолаш дола социалистически мехкаш да.

Венгерски столица промышленни районе—Кебане урагӀъяха латт даькъа йоккхагӀйолча предприятеех цхьанне — «Гедеон Рихтер» яхача завода — корпусаш. «Къахьегам нийса вӀаштӀехьбаккхаро, социалистически къахьегама тӀехьара болам шерра баржаро,— яхаш дувц завода директора Эдит Варгас, йиш хилийтай дӀадахача пхийтта шера продукци 27-зза дукхагӀа хьас, хӀаьта цун экспорт 54-зза дукхагӀа хилийта. Венгерски фармацевтика йоккха Ӏилма-тохкама центр а хинна дӀаэттай тха завод. Цун лабораторешка болх беш ба ши бӀаь гаргга дипломированни химикаш, лораш, фармацевташ, биологаш. Укх тӀеххьарча пхийтта шера 160 совгӀа керда молхай препараташ хьаяьй цар».

Фармакологе Ӏилма-тохкама лабораторе заведующе Ласло Спорне белгалдоаккх, Советски Союзе экспорте ухача молхаехи молхай препаратехи аханел совгӀа яраш «Гедеон Рихтеро» хьаеш хилар. Укх шера 30 совгӀа керда молха йохьийтаргья заводо Советски Союзе.

КЪАЬНАРА ХӀАМАШ КХЕЛХА МУЗЕЕ ДӀАЧУДАХАД

Халкъа Ӏаьдал латтача шерашка довзаргдоацача доалаш хувцаденнад венгерски юрта куц. ДӀа мел хьежача бӀаргагу хьона ахархой паргӀата цӀенош, школий, детсадий, культура цӀеной сийрда зданеш. Юрта бахача наьха хӀара бӀаь дезала 26 холодильник, 23 мотоцикл кхоач, керд-керда юрташ юкъеух гази электричествон лоаттаеча бӀарччача цхьан системана.

Хувцамаш мел доккхий хинад къаьстта шаьра бӀаргагу юртарча быта музеяшка вахача, цар дувц венгерски ахархой дӀаяхача ханах. Цу тайпарча музеех эггара йоккхагӀъяр дукха ха йоацаш хьайийллай Будапешта гаьна йоацаш уллача город Сентэндра юххе. Укхаза 40 гектар моттиг дӀалоацаш «юрт» йиллай чугульяь, дукха ха йоацаш юрта хинна белгалагӀа дола гӀиргаш а гойташ — эрз тӀатеха тховнаш дола ахархой цӀенош, боахама гӀирсаш, топпара пхьарий, педаш дерий. моашош дерий къахьегама кечалаш а чулатташ ахархой цӀагӀара пхьоаллеш а йолаш, ахархой вахарен бытен куц миштa хиннад ха йиш йолаш. Къаьнарча ахархой быта сурт хьатӀакхувча поахалашта бӀаргаго юхедита гӀерташ дукха болх баьб венгерски этнографаша.

Сентэндрера музей — мехка алхха цаӀ мара йоацаш яц. Иззамо музейш яхкаьй Сомбатхее, Холлоке яхача юрта, Залаэгерсега юххе, Вершег яхача юрта.

А. КУЗЬМИН, Е. ПОПОВ,
ТАСС корреспонденташ.
Будапешт.

АРГЕНТИНА КОМПАРТЕ ЗАЯВЛЕНИ

БУЭНОС-АЙРЕС, 27 март. (ТАСС). 24 марта тӀема переворот хинначул тӀехьагӀа мехка этта хьал дувцаш йола заявлени кепатеха араяьккхай Аргентина Коммунистически парте. Цу тӀа белгалдоаккх тӀемахой Ӏаьдала керте оттар дагадоацаш кхина хӀама ца хилар: боарам боацаш чӀоагӀа кхохкаденна дар мехкара хьал, вахара деррига доакъошка — политически, культурни, моральни — кӀоарга кризис яр хьатӀаэтта. Ӏаьдалю оалаш цхьаккха хӀама а доацаш беррига мехка гӀолла зуламе гӀулакхаш леладеш яр фашисташка йола бандаш. Цу кризиса оаш мича доахкар аьлча, белгалдоаккх заявлене тӀа, эггара хьалха уж доахкар, ультрареакционни элементаша — хьалха хиннача социальни Ӏалашон министра Лопес Регена тӀехьа латтарашеи президента гадоахаш болча кхыча консервативни деятелашеи низ тӀабахьар бахьан долаш 1973 шера хиннача хоржамашка халкъо раьза хиннa тӀехьа кхаж тесса лоархӀамеча социально-экономически эргалоний программа Мария Эстела Мартинес де Перона правительства практике чакхъяккха ца тигарах.

ТӀема переворот, белгалдоаккх КПА заявлене тӀа, мехка хьалхашка латта проблемаш къоастаелга Ӏалашдеш йола способ яц.

ТӀема хунто ший программни заявленешка хьакхайкальча де лерхӀарех дукккхачар белггаларча даькъе хьахьокх, йоах мехка Компарте заявлене тӀа дӀахо, халкъа саготагӀа дола хьашташ. Эггара хьалха из да социальни нийсхон принципа ларда тӀа латта викалий демократи оттае, Ӏаьдала конституционни лардий эффективность юхаметтаоттае гӀертаргья аьнна дена дош. Цхьабакъда Ӏаьдала керте эттараш КПА-е теркалбергба цар хабарашка хьежжа а ца беш, цар реальни гӀулакхашка хьежжа, белгалдоаккх документа тӀа.

Компарте дӀахо белгалдоаккх, ше тӀаэцаш йола тӀема хунта программни документаш тӀара положенеш вӀалла аьттехьа а ерригаш ца хилар, вӀалла аьттехьа а цун деррига гӀулакхашта раьза ца хилар. Масала, йоах заявлене тӀа, бокъонца дола гӀалат да демократически политически партей гӀулакхаш дехкар, хӀана аьлча халонашта кӀалхара довлара наькъаш лохача дакъа лаца могаргдоацаш лаца дезаш уж хиларах.

Компарте иштта хьадех суд а следстви а йоацаш набахта боахкабу политически гӀулакхашта лийцараш мукъа хецийта а. Цо хьадех ЕрригӀъюкъарча къахьегама конфедераце гӀулакхаш демократически ларда тӀа юхаметтаоттаделга, перонистски адамаш шеррача боараме политически процесса юкъеоэлга. Цу цхьан ханна коммунисташа хьадех террористий гӀулакхаш тохкилгеи царна лирагӀча тайпара де доагӀар делгеи.

Халкъо дог мел доахараши цунна хьашт мел дараши кхоачашдара мехка демократически патриотически низаш бӀарччача къаманца цхьана кхотаданаза даргдац. Цо торо хулийтаргья шерача коалиционни ларда тӀа тӀема-граждански правительство вӀашагӀйолла, белгалдоаккх Аргентина КП заявлене тӀа.

Хозача бӀаьстан доккха совгӀат санна тӀайийцар Грозне бахача наха Ленина улицагӀа хьалъяь «Океан» яха общественни кхачани чкъаьрий товарийи Грозненски комплексни предприяте керда фирменни тика. Болх бе йолаеннай городе кердагӀа йолча оборудованеца кийчъяь цхьаькха йоккха тика.

— ИттлагӀча пятилетке грозненцашта торгови гӀулакх делга шердара хьалъе лаьрхӀача хьалхара ярех предприяти я «Океан» яха тика, — аьлар тика хьаеллача хана къамаьл деш Грозненски горисполкома председателa заместителa Н. И. Костюченкос.

«Океана» мах беш йола зал йоккха а сийрда а я, хӀанзарча ханара хоза гӀишлон материалаш дӀайохийташ кийчъяь я. Эшшача тайпара температура нийсъе йиш йола холодильни установкаш а йолаш 13 прилавка оттаяьй укхаза. Цига дада расфасованни а полиэтиленови пленка юкъе хьоарчадаь а гӀорадаьи докъадаьи чкъаьрий, филе, чкъаьрий консерваш. Царех хӀаране тӀа яда цар дозали махи тӀабола фирменни этикеткаш, хӀаьта шийна деза товар хӀама эцаш волча саго ше хьахаржа йиш йолча методах болх беш а я тика. Эша товар хьахержачул тӀехьагӀа кассе цун мах дӀалу.

— «Океане» болх беш бола кагирхой цу тайпарча Москверча тика чу бетта курсаш чакхъяьха ба, — йоах комплексни предприяте директора Х. И. Мамилова.

СУРТА ТӀА: «Океан» яха керда тика.

Т. АМИШЕВА сурт.

КУЛЬТУРА ЦӀА — КХЕТАМ ЛУ КХУВРЧ

Къахьегамхошта коммунистически, атеистически интернациональни кхетам луча доккха дакъа кхоач культура ЦӀенга.

«Миштa дӀаболабир оаха из болх? Эггара хьалха оаха къоастадир из болх бергбар малав а мишта бергба. а. Юххьанца дена кхетадир даьссача хабарах оттаяьча лекцех пайда кӀезига хургболга. Оаха диццолийташ дацар революци ялалехьа цхьаккха дийша саг, больница, библиотека, иштта дуккха кхыдар а доацаш тха юрт хинна хилар.

Цудухьа хьалхара сайре «Вай юрт селхан, тахан, кхоана» яха тема йолаш чакхъяккха лаьрхӀар оаха. Дукха нах баьхкабар паччахьа Ӏаьдало кхозза йоагаяь хиннача шоай юрта истори а мехкахой - турпалий гӀулакхаш а довза. ХӀаьта юрта сибат довзаргдоацаш хувца а деннад. Укхаза хьалдаьд 260 цӀа, хӀара цӀагӀа я радио, телевизор, хӀара виъ лагӀ[волчун машина я. Хоза хьалъяь латт больница, 800 дешархо деша вагӀа школа (ахаш йиӀигаш а йолаш), хӀамаш ютта машинаш, холодильникаш, телефонаш — из деррига а дала денна дац. Коммунистически парте кулгал а деш болхлойи ахархойи хьинарерча къахьегамах хьахинна да.

Цу сайрено хьахьекхар чакхйоаккхаш йола моллагӀа мероприяти атеистически я аьнна дӀакхайкаяь ца хиларах цига атеистически интернациональни кхетам лургбола хӀама дулургхилар.

Масала «ТӀема ветеранаша дувц» яхача сайрене дакъадоацача ветеранашкара дийхар оаха цар кхыча къамех болча бӀухоища цхьана баьча тӀемах, леладаьча гӀулакхех дукхагӀа дувцилга. Чулоацам болаш а ладувгӀа дог доагӀаш а дар Сийлахь-боккхача Даймехка тӀема доакъошхоша Бимиев Хьасана, Маштаков Увайса, Хадисов Нажмудина дийцараш.

Элистанжерча школа лерйоахаравита боккхагӀчар новкъостална фашистски пленара ведда воагӀа Матаев Лала кӀалхарваьккха украинец ховаравь. Дукха ха йоацаш ши доттагӀа Матаев Лалеи Харьковски области ваха Сычев Иван Ивановичи вӀашагӀкхийтар Элистанже. Йоккха дегагӀозле яр из еррига юрта.

Тха юрта болх беш бола эрсий, грекаш, белорусаш, аварцаш, нохчий, иштта тайп-тайпарча кхыча къамех бола нах цхьа дезал санна дена во а цига а декъаш шоайла барт тайна бахаш а къахьегаш а ба.

Из дика кхета а деш цуи еррригача формаех пайда эц тха активисташа а: лора Шуев Солта, кхалнаьха совета председателa Велкуева Яхас, хьехархоша Нунуева Лейласи Хаджимурадов Сулейман, иштта дуккхача кхычар.

А. АКТИЕВ,
Элистанжерча юртарча культура ЦӀен директор, НГӀАССР-а культура заслуженни болхло.

КОНКУРСЕ ХЬЕХ

Ростовски паччахьалкхен университета журналистий отделене творчески конкурс кхайкаю 1976 шера дийнахьарча отделене болхараштa.

Творчески конкурсе дакъа лацара абитуриенташа (производственни стаж йолчар а школьникаша а) дӀачудала деза:

газета, журнала, радио, телевидене редакце, информационни агентствас а СССР журналистий Союза моттигарча отделене енна характеристика-рекомендаци;

периодически печате кепа теха а радио телевидене гӀолла чакхъяьнна материалаш, хӀаьта цул совгӀа кепа тоханза а эфире чакхъяланза а йола материалаш.

Балхаш могадаь автораш факультете шин турах еча: хьалхарьяр — лаьрхӀача методиках язбу болх, шоллагӀъяр — собеседовани яр — творчески конкурсе дакъа лаца бохийт. Творчески конкурсах толаме чакхбаьннараш вступительни экзаменаш яла тӀабут.

СССР журналистий Союза членаш творчески конкурсах мукъабоалийт, вступительни экзаменаш толаме дӀаенначул тӀехьагӀа конкурс йоацаш студенташта юкъе дӀа а эц.

Характеристика - рекомендаци публикацешцен цхьана деша водачо дӀаэца аьнна заявлени язъю университета ректора цӀерагӀа, заявленеца хила деза: юкъера образовани хилара документаш (шоаш), вузе деша водачоа луш йола характеристика, предприяте а учреждене администраце заверить даь къахьегама книжка тӀара выписка (балха бараштa), могашалах дола документаш (286 формагӀа медицински справка, кхыдараш), ялх фотокарточка (керта тӀатуллаш хӀама а йоацаш 3х4 см а долаш).

1976 шера школа йоаккхачаргара кхерах дола аттестат а доацаш документаши публикацеши хьайийе бокъо енней.

Деша боагӀарашкара документаши публикацеши дӀайийо укх адресагӀа: Ростов-на-Дону, 7, ул. Энгельса, 105, филологически факультета приемни комисси, журналистий отделени.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

3 апрель. I-программа

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Бт. Ӏуйранара гимнастика. 9.30 — Бт. «АБВГДейка». 10.00 — «Дай-воаной, шоана». 10.30 — Бт. «Ӏуйрийнара почта» яха музыкальни программа. 11.00 — Музеешкеи выставочни залашкеи гӀолла. Тропинина музей. 11.25 — Ленински совгӀат лехаш. «Зульфия». «Села Ӏад» яхача стихай цикл. 11.50 — Бт. Паччахьалкхен къилбаседа эрсий халкъа хора концерт. Коллектива 50 шу дизарга. 12.30 — ДикагӀа дола товараш — дукхагӀа. 13.00 — Поэзия. Солоухин. 13.30 — Бт. Музыкальни программа. 14.10 — Бт. УнахцӀено. 14.40 — Берашта дола фильм. «Барабанщика кхел» яха художественни фильм. 16.10 — Бт. «ДоттагӀал» яха телевизионни журнал. Передача дӀахьу политически обозревателa Каверзнев. 16.40 — Цирке. Болгарски артистий выступлени. 17.00 — Бт. Хьайбай дунен тӀа. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Бт. Мультфильмай программа. 18.35— «Бостонские контрасты» яхача телевизионни документальни фильма премьера. Автор Зорин. 19.05 — Бт. Хореографически миниатюраш. Ленинградера передача. 19.30 — Бт. Центральни телевидене экрана тӀа эггара хьалха. Моссовета цӀерах долча Московски академически театра «Тамашийна Миссис Сэвидж» яха спектакль. 21.00 — Ха. Информационни программа. 21.30 — Бт. «Тамашийна Миссис Сэвидж» яха спектакль дӀахо йхьар. 22.35 — Бт. «Москоу Ньюс» яхача газета приз яккхарах йолча спортивни гимнастика дуней халкъашта юкъера яхь. Ленина цӀерагӀа йолча центральни стадиона спорта Дворецера передача. Йистельча — кердадараш.

II- программа

16.20 — «Знание» яха Ӏилман. популярни кинопрограмма. 17.10— Кхоана геолога Ди да. 17.20—Геологаш, шоана дола концерт. 17.50 — «Ше альпинисташ» яха художественни фильм. (7—10 серейш) 19.35 — Фильм - концерт.

4 апрель. I-программа

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Бт. Берашта йола Ӏуйрийнара гимнастика. 9.30 — Бт. Гургал бетта сахьат. 10.00 — Советски Союза гӀулакх деш ва. 11.00 — Бт. «ДӀахьалха долла, хӀаьикаш». 12.00 — Бт. Музыкальни киоск. 12.30 — Юртара сахьат. 13.30 — Тахан геолога Ди да. Передача юкъе дакъалоацаш ва СССР-а геологи министр Козловский. 13.55 — Бт. Геологаш, шоана йола музыкальни программа. 14.35 — Литературни произведенеш экрана тӀа яхар. «Гранатовий браслет» яха художественни фильм. 16.00 — Футболах йола СССР-а чемпионат. Тбилисера трансляци. Перерывах — кердадараш. 17.45 — Бт. Дуней халкъашта юкъера панорама. 18.15 — Бт. Мультфильмай программа. 18.45 — «Каштанка» яхача телевизионни художественни фильма премьера. 19.50 — Бт. Островске иллей темана йола фантази. 20.00 — Бт. Кинонекъбархой клуб. 21.00 — Ха. Информационни программа. 21.30 — Бт. «Москоу Ньюс» яхача газета приз яккхарах йолча спортивни гимнастика дуненхалкъашта юкъера яхь. Ленина цӀерагӀа йолча центральни стадиона спорта Дворецера передача. 22.00 — Бт. Йоккхача симфонически оркестра сахьат. Рахманинов. ШоллагӀа концерт. Йистедаьлча — кердадараш.

II- программа

16.25 — Тахан фашистски гӀаьрахойх Венгри мукъаьккха ди да. Венгерски къама деза ди. Документальни фильмаш: 1. «Баратшаг — ДоттагӀал». 2. «ТкъестнегӀа цаӀ» Комаромски областа хьакъехьа. 17.25 — «Ше альпинисташ» яха художественни фильм. (11—13 сереш).

Апрелера хаоттам

Март бетта Нохч - ГӀалгӀай АССР-е гӀолла юкъера температура дуккхача шерашка юкъера хиннaчул 3—4 градус лохагӀа яр. Боарамал кӀезигагӀа хиннай йоачаш.

Апрель бетта Нохч - ГӀалгӀай АССР-е гӀолла юкъера температура 8—10 градус йӀовхал йолаш хул. Наг — нагахьа эггара дукхагӀа лакхъеннача хана 30—33 градус йӀовхал йолаш, эггара дукхагӀа лохъеннача хана 11—14 градус шелал йолаш хила а тарлу. Йоачаш къилбаседа-малхбоалехьарча районашка 30 миллиметргара лоамашка 80 миллиметрга кхоачаш хул.

СССР Гидрометцентро бехча хоамагӀа, апрель бетта Кавказа малхбоалехьарча даькъа тӀа юкъера температура 8—10 градус йӀовхал йолаш (боарама гаргга), йоачаш 10—15 миллиметр (боарамал кӀезигагӀа) хила тарлу.

Эггара шийлагӀа йола ха хургья бетта юххье. Фегара температура бийсашка 1 градус шелалгара 4 градус йӀовхалга кхоачаш, деношка 2—7 градус йӀовхал йолаш. Хьалхарча итт денах вокх юхейисача хана а кхоалагӀа итт ди долалуча юххье а бийсашка 1—6 деношка 9—14 градус йӀовхал йолаш хургьчӀӀайхагӀа хургья шоллагӀча итт дийнахьеи бутт чакхбоалаши. Температура бийсашка 5—10, деношка 13—18 градус йӀовхал йолаш.

Кхаьла а йолаш, юкъ-юкъе догӀаш а делхаш ха хила тарлу шоллагӀча пхе дийнахьа, шоллагӀа итт ди чакхдоалаш, кхоалагӀча итт дийнахьа. ШоллагӀа итт ди чакхдоалаш догӀа делха тарлу, ди а къувкъаш, ша а бетташ. Вокх юхейисача хана кӀезиг-дукха морхаш а йолаш, йоачаи а йоацаш ха хила мег. Хьалхарчеи кхоалагӀчеи итташ деношка цхьаццайолча моттигашка дохк хургда.

Бетта юххьеи шоллагӀча итт дийнахьеи малхбоалехьара секунде 5—10 шоллагӀча итт дийнахьа а юкъ-юкъе 15—20 метрга а кхоачаш, чӀоагӀа хьекхаргба мух. Вокх юхейисача хана малхбузехьара секунде 5—10 метр чӀоагӀа.

МЕТЕОСТАНЦИ.

Кхыча мехкашкарча интервентий дукхален юххера кхуврчаш дӀацӀендеш, цунца цхьана халкъа боахам юха меттаоттабеш гӀулакхаш чакхдоах Ангола Халкъа Республика правительсвос.

Машаре вахар дуллаш доахача толамашта дикка доккха новкъостал хул тӀехь-тӀехьагӀа дегӀадоагӀача къонача республика социалистически мехкаща цхьана леладеча гӀулакхех. Столични порте тӀехь-тӀехьагӀа дукхагӀа ух Советски Союзереи кхыча социалистически мехкашкареи кемаш. Цар трюмашка промышленни оборудовани, юрта боахама техника, автомобилаш, медикаменташ я.

СУРТА ТӀА: Луанда порте массаза болх беш хул.

В. БУДАНА сурт.
ТАСС фотохроника.

Тахани кхоанеи хургда

3 АПРЕЛЬ

В. И. Ленина цӀерагӀара культура Дворец. 10.00. «Вай мехка лаьттан ганзаш — пятилетка гӀулакхa» яхача геолога денна хетаьча выставкера беседа. 12.00. Берий сектора художественни коллективай занятие хьаеллар. 18.30. Ӏилма-популярни фильмаш гойтар. 19.00. Кагирхой салаӀара сайре. Локх «Интер» яхача вокально - инструментальни ансамбло. 19.15. Болх бу фильмаш шозлагӀа хьокхача кинотеатро.

Химикий культура Дворец. 10.00. Тюленин Сергея цӀерагӀара клуб. Берашта лаьрхӀа Ӏуйре. 12.00. Волейболах ловзара спортивни яхьаш. 15.30. Правови знанеи школа заняте дӀахьу юриста А. А. Долаковас. 17.00. Духовой оркестра концерт. 18.00. «Тха кӀира» яха радиожурнал. «Съездагара съездага».

Н. К. Крупскаяй цӀерагӀара культура Дворец. 12.00. Теникий театра «Пхьагали, цогали, боргӀали» яха спектакль. 13.00. Болх бу машиннаькъахой революционни, тӀема, къахьегама сийлен халкъа музея. «УльяновгӀар дезал» — беседа. 14.00. Коммунистически къахьегамо школашта долча новкъостала. «Болхлой класси пятилеткех» — беседа. 19.00. Кагирхой салаӀара сайре. Локх «Голубой экспресс» яхача вокально-инструментальни ансамбло.

«Красный молот» завода культура ЦӀа. 17.00. Болх бу Ӏалам лорадара йолча халкъа университето. «Бешамаш лелаяра» факультета заняти. 17.30. Вокально - инструментальни ансамбла концерт.

Просвещене болхлой ЦӀа. 11.00. Къахьегама ветераний клуб. Симонова творчествах лаьца лекци. 12.00. Художественни самодеятельноста концерт.

КИМ цӀерагӀара клуб. «Правови знанеш —наха». Участкови милиционерацa Минаевица вӀашагӀкхетара сайре.

М. Горьке цӀерагӀара клуб. 13.00. Берий теникий театра «СовгӀат» яха спектакль. 17.00. Болх бу кинонекъбархой клубо.

4 АПРЕЛЬ

В. И. Ленина цӀерагӀара культура Дворец. 10.00. Города теникий театрий, берий секторий, культура Дворецийи клубийн хьажар. 10.00. Грозненски гарнизона бӀухошта лаьрхӀа «Диагонале 67» яха халкъа драматически театра спектакль. 11.00. «Замахо» яха бераштеи кхелетараштеи дола кинотеатр. 13.00. «В. И. Ленина сийлахьча вахарах» яхача выставкера беседа. 19.00. Кагирхой салаӀара сайре. Локх «Интер» яхача вокально-инструментальни ансамбло. 19.15. Болх бу фильмаш шозлагӀа гойтача кинотеатро.

Химикий культура Дворец. 9.00. Шахматий турнир. 11.00 Знаней дунен тӀа кинонекъбар. 12.00. Спортивни ловзараш. 14.00. Ловзараш, массовкаш. 17.00. Иилла я агитпункт 18.00. Кердача художественни литература обзор. 19.00. Эстрадни иллейи ашарийи сайре.

РАДИО

3 апрель.

6.30 — Юртара вахар. Баьца дааараш леладерий бӀаьставара йоакхонаш (нохчий меттала). 6.45 — Ховмаш. 6.55 — Ашараш. 7.20— Республикански газетий обзор. 8.25 — «Къонал» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 14.30 — Абдуллаева книжках йола Эса бердашта Радовой беседа (эрсий меттала). 15.00 — «Дека хьо, тха илли» яхача циклапара передача (эрсий меттала). 15.40 — «Москала чам» яха Бедзижева юмористически дувцар (гӀалгӀай меттала). 16.00 — Нохч - гӀалгӀайчен спортивни вахар (эрсий меттала). 16.15 — Къонача иллиалархоща вӀашагӀкхетар яха передача (нохчий меттала).

4 апрель.

7.10 — Республикански газетий обзор. 7.25 — Хоамаш. 7.35 — Ашараш. 8.25 — Шоана дукхаеза ашараш. 11.30 — Халкъ делакъеж (нохчий меттала). 15.15 — «Ше сийгаш» яха пионераштеи дешархоштеи йола передача (гӀалгӀай меттала). 15.45 — Тахан геолога Ди да. «Грознефть» яхача объединене керттерча геолога Конавалова выступлени (эрсий меттала). 16.00 — Геологашта дола концерт (эрсий меттала). 16.30 — «Школьни глобус» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 18.30 — Иллеца доттагӀал дараштa дола концерт (нохчий меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гӀоллеи Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш, лоадама йоачан а йоацаш, малхбузехьара секунде 3—7 метр чӀоагӀа мух а хьекхаш ха хилен фегара температура республике гӀолла 10—15, Грозне 13—15 градус йӀовхал йолаш хилен тарлу. Кхоанен ломмен кӀезиг-дукха морхаш а йолаш, кхоана цхьацца-йолча моттигашка дохк а доаллаш, бе-беча оагӀорахьара секунде 3—7 метр чӀоагӀа мух а хьекхаш ха хилен фегара температура бийсашка 1 градус шелалгара 4 градус йӀовхалга кхоачаш, деношка 4—14 градус йӀовхал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гӀа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктохкама секретара — 3-34-38; партийни вахареи культураи отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-2?; письмой отдела — 2-80-71; бухгалтере — 2-54-30, корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем 2-80-71; бухгалтерии — 2-54-30.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Маяковского, 92. Типография изд-ва «Грозненский рабочий». Заказ № 2463.